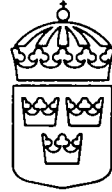

Regeringens proposition 1994/95:201

Avisering av folkbokföringsuppgifter

Prop.
1994/95:201

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 30 mars 1995

Ingvar Carlsson

Göran Persson
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ett nytt register för avisering av folkbokföringsuppgifter skall inrättas. Registret skall ersätta personbanden och riksaviseringsbandet som därigenom kan avskaffas. Riksskatteverket skall ha registeransvaret för det nya aviseringsregistret. Registret skall få användas av myndigheter för aktualisering, kontroll och komplettering av uppgifter i myndigheternas personregister.

Aviseringsregistret skall innehålla uppgifter om en persons identitet, bosättning och familj samt de ytterligare uppgifter som behövs för att behovet av allmänt efterfrågade folkbokföringsuppgifter skall kunna tillgodoses. Vissa uppgifter som är av särskilt känslig natur skall inte få registreras. I huvudsak skall registret innehålla endast aktuella uppgifter. Registret föreslås reglerat i en särskild lag om aviseringsregister.

Lagen om aviseringsregister föreslås träda i kraft den 1 juli 1995.

1 Förslag till riksdagsbeslut	4
2 Lagtext	5
2.1 Förslag till lag om aviseringsregister	5
2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister	7
2.3 Förslag till lag om ändring i datalagen (1973:289).....	8
2.4 Förslag till lag om ändring i vallagen (1972:620).....	10
2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigeval, m.m.	12
2.6 Förslag till lag om ändring i sametingslagen (1992:1433).....	13
2.7 Förslag till lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343)....	14
3 Ärendet och dess beredning	15
4 Avisering av folkbokföringsuppgifter	16
4.1 Nuvarande ordning	16
4.2 En reformering av aviseringsverksamheten	20
5 Nytt system för avisering av folkbokföringsuppgifter	24
5.1 Ett centralt register för avisering m.m.	24
5.2 Registerändamål	26
5.3 Registerinnehåll	27
5.4 Utlämnande på ADB-medium	31
5.5 Sökbegrepp	32
5.6 Gallring av uppgifter	34
6 Avgifter	36
7 Ekonomiska konsekvenser	37
8 Ikraftträdande	38
9 Författningskommentar	39
9.1 Förslaget till lag om aviseringsregister	39
9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister	43
9.3 Förslaget till lag om ändring i datalagen (1973:289)	43
9.4 Förslaget till lag om ändring i vallagen (1972:620)	44
9.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigeval, m.m.	44
9.6 Förslaget till lag om ändring i sametingslagen (1992:1433)	44
Bilaga 1 Sammanfattning av Aviseringsutredningens förslag	45
Bilaga 2 Aviseringsutredningens lagförslag.....	46

Bilaga 3 Förteckning över de remissinstanser som yttrat sig över betänkandet Folkbokföringsuppgifterna i samhället (SOU 1994:44)	53
Bilaga 4 Lagrådsremissens lagförslag	54
Bilaga 5 Lagrådets yttrande	63
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 30 mars 1995 ...	64
Rättsdatablad	65

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om aviseringsregister,
2. lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister,
3. lag om ändring i datalagen (1973:289),
4. lag om ändring i vallagen (1972:620),
5. lag om ändring i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigeval, m.m.,
6. lag om ändring i sametingslagen (1992:1433),
7. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om aviseringsregister

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § För de ändamål som anges i 2 § får med hjälp av automatisk databehandling föras ett register för tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter för hela landet (*aviseringsregister*).

Registerändamål

2 § Aviseringsregistret får användas av en myndighet för

1. aktualisering, komplettering och kontroll av uppgifter i personregister som myndigheten är registeransvarig för,
2. komplettering och kontroll av personuppgifter i övrigt,
3. uttag av urval av personuppgifter.

Regeringen får föreskriva att registret får användas för ändamål som avses i första stycket 3 även av annan än myndighet.

Registeransvar

3 § Riksskatteverket är registeransvarigt för aviseringsregistret.

Registerinnehåll

4 § Aviseringsregistret får innehålla uppgifter om personer som är eller har varit folkbokförda i landet eller som annars tilldelats personnummer. För en sådan person får de uppgifter anges som registrerats enligt lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister och som avser

1. personnummer,
2. namn,
3. adress,
4. folkbokföringsfastighet, folkbokföringsort och folkbokföring under särskild rubrik,
5. födelsehemort och födelseort,
6. medborgarskap,
7. civilstånd,
8. make, föräldrar, barn och vårdnadshavare,
9. datum för inflyttning från utlandet,

10. avregistrering med uppgift om dödsfall, utflyttning till utlandet eller annan anledning,

11. medlemskap i icke-territoriell församling.

5 § Aviseringsregistret får även innehålla uppgifter om tidpunkt för registrerade förhållanden samt de tekniska och administrativa uppgifter som behövs för att tillgodose ändamålet med registret.

Utlämnande av uppgifter

6 § Uppgift i aviseringsregistret som enligt lag eller förordning får registreras även i annat register får lämnas ut till den registeransvarige i form av utskrift eller på medium för automatisk databehandling.

Sökbegrepp

7 § I aviseringsregistret får som sökbegrepp användas uppgift

1. som avses i 4 § 1-4 och 8,
2. om medborgarskap i Sverige, Danmark, Norge, Finland eller Island,
eller

3. om medborgarskap i land inom eller utom Europeiska unionen (unionsmedborgarskap eller icke unionsmedborgarskap).

Som sökbegrepp får, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, också användas uppgift som avses i 5 §.

Gallring

8 § Uppgift i aviseringsregistret som avses i 4 § 1-8 och 11 skall gallras när en ny, motsvarande uppgift registreras eller när uppgiften inte längre är aktuell. Uppgift om rättat personnummer får dock bevaras under den tid som behövs för att tillgodose ändamålet med registret.

Uppgift om datum för inflyttning från utlandet skall gallras fyra år efter utgången av det år då uppgiften registrerades.

Har en person avregistrerats från folkbokföringen, skall uppgift som avses i 4 § 4-9 och 11 gallras vid avregistreringen och övriga uppgifter tio år efter utgången av det år personen avregistrerades.

Regeringen får föreskriva undantag från bestämmelsen om gallring i tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister

Prop. 1994/95:201

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Ett lokalt folkbokföringsregister får användas för

1. samordnad registerföring av identifieringsuppgifter för fysiska personer och av andra folkbokföringsuppgifter,
2. handläggning av folkbokföringsärenden som enligt folkbokföringslagen (1991:481) eller annan lag eller förordning prövas av skattemyndigheten,
3. framställning av personbevis och andra registerutdrag,
4. tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter som myndigheter behöver för att fullgöra sin verksamhet,
4. fullgörande av underrättelse-skyldighet enligt lag eller förordning,
5. uttag av folklängder och andra samlingar av uppgifter för förvaring hos statliga arkivmyndigheter,
6. planering och tillsyn av folkbokföringsverksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

¹ Senaste lydelse 1991:497.

Härigenom föreskrivs att 27 och 28 §§ datalagen (1973:289)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §²

Uppgifterna i SPAR hämtas från de statliga personregister som används för folkbokföring, inkomsttaxering och fastighetstaxering. Till dessa uppgifter får fogas anteckning om att en enskild person inte önskar adresserad direktreklam.

Uppgifterna i SPAR hämtas från *aviseringsregistret enligt lagen (1995:000) om aviseringsregister* samt de statliga personregister som används för inkomsttaxering och fastighetstaxering. Till dessa uppgifter får fogas anteckning om att en enskild person inte önskar adresserad direktreklam.

28 §

Den som begär att få uppgifter ur en myndighets personregister för ett sådant ändamål som avses i 26 § andra stycket 1 och 3 och som kan tillgodoses genom SPAR skall hänvisas till *detta* register.

Den som begär att få uppgifter ur en myndighets personregister för ett sådant ändamål som avses i 26 § andra stycket 1 och 3 och som kan tillgodoses genom SPAR *eller aviseringsregistret* skall hänvisas till *dessa* register.

Första stycket hindrar inte att en skattemyndighet låter myndigheter vars verksamhet är begränsad till länet utnyttja annat register som skattemyndigheten för över befolkningen i länet än sådant som avses i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister.

Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Datainspektionen får föreskriva att en statlig myndighets personregister får utnyttjas av en annan myndighet för de ändamål som avses i 26 § andra stycket 1.

¹ Lagen omtryckt 1992:446.

² Senaste lydelse 1993:1691.

Föreskrifterna i denna paragraf inskränker inte myndigheternas skyldigheter enligt reglerna om allmänna handlingars offentlighet i tryckfrihetsförordningen. Prop. 1994/95:201

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997. Äldre bestämmelser får dock tillämpas intill utgången av år 1997 vid utnyttjandet av personbanden och riksaviseringsbandet.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § och 4 kap. 2 § vallagen (1972:620)¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 kap.

3 §

Vid tillämpning av 2 § beräknas antalet röstberättigade på grundval av *skattemyndighetens personband* den 1 november föregående år. Vid beräkningen anses som röstberättigad varje svensk medborgare som fyllt eller senare under kalenderåret fyller arton år.

Vid tillämpning av 2 § beräknas antalet röstberättigade på grundval av *aviseringsregistret enligt lagen (1995:000) om aviseringsregister* den 1 november föregående år. Vid beräkningen anses som röstberättigad varje svensk medborgare som fyllt eller senare under kalenderåret fyller arton år.

4 kap.

2 §

I allmän röstlängd tas upp svensk medborgare som den 1 juli enligt *skattemyndighetens personband* är folkbokförd i valdistriktet och som har fyllt eller före den 1 september det år röstlängden upprättas fyller sjutton år. Om en beslutad ändring i den kommunala indelningen skall träda i kraft vid följande årsskifte, tas i längden upp den som skall vara folkbokförd i distriktet enligt den nya indelningen.

Under de förutsättningar som i första stycket anges för svenska medborgare tas i röstlängden upp även de utlänningar som enligt *skattemyndighetens personband* har varit folkbokförda i riket den 1 november de tre åren närmast före valåret.

I allmän röstlängd tas upp svensk medborgare som den 1 juli enligt *aviseringsregistret* är folkbokförd i valdistriktet och som har fyllt eller före den 1 september det år röstlängden upprättas fyller sjutton år. Om en beslutad ändring i den kommunala indelningen skall träda i kraft vid följande årsskifte, tas i längden upp den som skall vara folkbokförd i distriktet enligt den nya indelningen.

Under de förutsättningar som i första stycket anges för svenska medborgare tas i röstlängden upp även de utlänningar som enligt *aviseringsregistret* har varit folkbokförda i riket den 1 november de tre åren närmast före valåret.

¹ Lagen omtryckt 1994:287.

För den som ej fyllt aderton år den 1 september det år röstlängden upprättas antecknas den dag då han blir röstberättigad. Prop. 1994/95:201

För utlänningar antecknas att rösträtt ej föreligger vid val till riksdagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigeval, m.m.¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Vid upprättandet av allmän röstlängd skall utöver vad som sägs i 4 kap. vallagen (1972:620) följande särskilda bestämmelser iakttas.

För den som den 1 juli enligt *skattemyndighetens personband* inte är medlem av Svenska kyrkan eller som enligt *personbandet* tillhör icke-territoriell församling görs anteckning i röstlängden om detta förhållande.

Omfattar valdistrikt, som avses i vallagen, två eller flera församlingar eller distrikt eller delar av församlingar eller distrikt vid val av kyrkofullmäktige, skall särskild del av röstlängden *uppläggas* för varje församling eller kyrkligt valdistrikt eller del därav. Om det behövs med anledning av beslutad ändring i församlingsindelningen, skall särskild del av röstlängden *uppläggas* för det område av församlingen som indelningsändringen avser.

För den som den 1 juli enligt *Svenska kyrkans medlemsregister* inte är medlem av Svenska kyrkan eller som enligt *aviseringsregistret enligt lagen (1995:000) om aviseringsregister* tillhör icke-territoriell församling görs anteckning i röstlängden om detta förhållande.

Omfattar valdistrikt, som avses i vallagen, två eller flera församlingar eller distrikt eller delar av församlingar eller distrikt vid val av kyrkofullmäktige, skall särskild del av röstlängden *läggas upp* för varje församling eller kyrkligt valdistrikt eller del därav. Om det behövs med anledning av beslutad ändring i församlingsindelningen, skall särskild del av röstlängden *läggas upp* för det område av församlingen som indelningsändringen avser.

Har det om någon gjorts en anteckning enligt andra stycket och har begäran om rättelse inte framställts på det sätt som sägs i 4 kap. 4 § första stycket vallagen, skall skattemyndigheten besluta om rättelse i röstlängden, om det är uppenbart att anteckningen är felaktig. En sådan ansökan skall ha gjorts hos skattemyndigheten senast den 1 oktober det år då röstlängden upprättades. I fråga om en sådan ansökan och beslut med anledning därav åger 4 kap. 4 § vallagen motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

¹ Lagen omtryckt 1994:288.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 3 § sametingslagen (1992:1433) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

3 §

Rösträtt till Sametinget har den som är upptagen i sameröstlängd.

I sameröstlängden tas den same upp som anmäler sig till valnämnden och som är svensk medborgare och på den samiska valdagen fyllt eller fyller 18 år.

Under de förutsättningar som i andra stycket anges för svenska medborgare skall i röstlängden tas upp även de utlänningar som enligt *folkbokföringsregistret* har varit folkbokförda i landet den 1 november de tre åren närmast före valåret och som anmäler sig till valnämnden.

Under de förutsättningar som i andra stycket anges för svenska medborgare skall i röstlängden tas upp även de utlänningar som enligt *aviseringsregistret enligt lagen (1995:000) om aviseringsregister* har varit folkbokförda i landet den 1 november de tre åren närmast före valåret och som anmäler sig till valnämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

2.7 Förslag till lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343)

Prop. 1994/95:201

Härigenom föreskrivs att rubriken närmast före 15 § skatteregisterlagen (1980:343)¹ skall sättas närmast före 14 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹ Lagen omtryckt 1983:143.

Den 28 oktober 1987 fattade riksdagen ett principbeslut om en ny organisation för folkbokföringen (prop. 1986/87:158, bet. 1987/88:SkU2, rskr. 1987/88:2). Därigenom skapades förutsättningar för en överflyttning av ansvaret för folkbokföringen från pastorsämbetena till de lokala skattemyndigheterna. Genom beslut den 18 februari 1988 bemyndigade regeringen chefen för Finansdepartementet att tillkalla en kommitté med uppdrag att utarbeta förslag till genomförande av en ny organisation för folkbokföringen.

I delbetänkandet Lag om folkbokföringsregister m.m. (SOU 1990:18) redovisade kommittén bl.a. ett förslag till registerlag. Kommittén föreslog i betänkandet att det skulle inrättas lokala folkbokföringsregister för varje skattekontors verksamhetsområde. Vidare föreslogs ett centralt referens- och aviseringsregister som bl.a. skulle tillgodose samhällets behov av basuppgifter. Datainspektionen avstyrkte i sitt remissyttrande förslaget om att inrätta ett centralt referens- och aviseringsregister och anförde bl.a. att aviseringsverksamheten borde regleras separat från folkbokföringsverksamheten.

Något förslag till ett nytt centralt register för avisering lades inte fram i samband med förslaget om inrättandet av nya folkbokföringsregister. I propositionen förutsattes att frågan om ett nytt centralt register för aviseringsverksamheten och frågor som hängde samman med kopplingen till det statliga person- och adressregistret skulle utredas närmare (prop. 1990/91:53 s. 19).

Genom beslut den 23 april 1992 bemyndigade den dåvarande regeringen det statsråd som hade till uppgift att föredra ärenden om folkbokföring att tillkalla en särskild utredare för att utreda frågan om den framtida aviseringen av folkbokföringsuppgifter. Till särskild utredningsman förordnades landshövdingen Rolf Wirtén. Utredningen antog namnet Aviseringsutredningen och avlämnade i mars 1994 betänkandet Folkbokföringsuppgifterna i samhället (SOU 1994:44). Utredningens sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Utredningens lagförslag finns i *bilaga 2*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över de remissinstanser som yttrat sig finns i *bilaga 3*. En sammanställning över remissyttrandena har upprättats och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr Fi94/1261).

Regeringen uppdrog den 26 maj 1994 åt Statskontoret att utreda de ekonomiska konsekvenserna av Aviseringsutredningens förslag. Statskontoret har i en promemoria den 12 oktober 1994 redovisat resultatet av denna utredning.

Regeringen behandlar i det följande Aviseringsutredningens förslag om den framtida aviseringen av folkbokföringsuppgifter. Som senare kommer att framgå (avsnitt 4.2) tar regeringen inte nu ställning till alla de förslag Aviseringsutredningen lagt fram, utan förslagen i propositionen inskränks

till en modernisering och lagreglering av den nuvarande aviseringsverksamheten.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 16 mars 1995 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 4*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran. Vissa redaktionella ändringar har gjorts i lagtexten.

Lagrådet har inte yttrat sig över förslaget till ändring i skatteregisterlagen. Ändringen i skatteregisterlagen är av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets yttrande skulle sakna betydelse.

4 Avisering av folkbokföringsuppgifter

4.1 Nuvarande ordning

Personbanden och riksaviseringsbandet

Samhällets behov av uppgifter om befolkningen tillgodoses i stor utsträckning genom uppgifter från folkbokföringen. Uppgiftslämnandet sker främst genom folkbokföringens regionala register över befolkningen (personbanden) och det s.k. riksaviseringsbandet. Uppgifterna i personbanden och riksaviseringsbandet hämtas huvudsakligen från de lokala folkbokföringsregistren.

Personbanden och riksaviseringsbandet har varit i drift sedan slutet av 1960-talet. Registren är i stort sett inte författningsreglerade. Vissa bestämmelser finns dock i folkbokföringskungörelsen (1967:495) och i förordningen (1981:4) om det statliga person- och adresregistret (SPAR-förordningen).

Bestämmelser om innehållet i personbanden finns i 74 § folkbokföringskungörelsen och i beslut av Riksskatteverket (RSV) meddelade med stöd av denna bestämmelse. Personbanden innehåller huvudsakligen uppgifter om namn, personnummer, adress, födelsehemort, folkbokföringsort, medborgarskap, civilstånd och s.k. samhörighetsperson. Innehållet överensstämmer i stort med innehållet i de lokala folkbokföringsregistren. I personbanden finns dock endast aktuella uppgifter. Vissa uppgifter, såsom värnpliktsförhållanden och vapeninnehav, finns endast i personbanden. Andra uppgifter, såsom vårdnadsförhållanden och adoption, finns endast i de lokala folkbokföringsregistren.

Från personbanden sker ett omfattande uppgiftslämnande till bl.a. kommuner och landsting. Större kommuner tar emot veckovisa aviseringar över samtliga förändringar i folkbokföringen för kommuninvånarna på magnetband eller diskett. Därutöver görs ett stort antal uttag på listor eller adressetiketter. Det kan gälla exempelvis uppgifter till kommuner

om nyinflyttade eller till sjukhus och vårdcentraler om avlidna. Vissa forskningsinstitutioner begär särskilda kategoriuttag, t.ex. uppgifter om personer i vissa åldersgrupper eller på viss bostadsort.

Uppgifterna i personbanden används vidare som underlag för framställning av röstlängder och ransoneringshandlingar.

Ändringar av uppgifterna i personbanden sammanställs veckovis i det s.k. riksaviseringsbandet. Uppgifter om personer vars uppgifter inte ändrats den aktuella veckan finns således inte i riksaviseringsbandet.

Avisering av folkbokföringsuppgifter från riksaviseringsbandet till myndigheter regleras i 8 § SPAR-förordningen. De myndigheter som kan få uppgifter från riksaviseringsbandet är Rikspolisstyrelsen, Kriminalvårdsstyrelsen, Centralnämnden för fastighetsdata, Värnpliktsverket, Statens räddningsverk, Riksförsäkringsverket, Vägverket, Statistiska centralbyrån, RSV, skattemyndigheterna, Centrala studiestödsnämnden, Statens invandrarverk, länsstyrelserna, Svenska kyrkans centralstyrelse och kyrkoråd i församling eller samfällighet inom Svenska kyrkan.

Utöver den författningsreglerade aviseringen sker uppgiftslämnande ur riksaviseringsbandet enligt centrala överenskommelser mellan RSV och andra myndigheter. Denna avisering kan antingen vara löpande eller avse uttag vid vissa tidpunkter.

Utlämnande av uppgifter från personbanden och riksaviseringsbandet sker i första hand med hjälp av magnetband. Från personbanden tillhandahålls även uppgifter genom framställning av adressetiketter. Den största delen av uppgiftslämnandet från riksaviseringsbandet avser uppgift om namn, personnummer och adress men även andra uppgifter lämnas ut i varierande omfattning.

De lokala folkbokföringsregistren

För de lokala skattekontorens verksamhetsområde förs lokala folkbokföringsregister. Dessutom förs ett centralt referensregister för hela landet. Grundläggande bestämmelser om folkbokföringsregistren finns i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister. Registren används i första hand för den löpande folkbokföringsverksamheten enligt folkbokföringslagen (1991:481). Andra användningsområden är framställning av personbevis och tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter som myndigheter behöver för att fullgöra sin verksamhet (2 § lagen om folkbokföringsregister).

De lokala folkbokföringsregistren innehåller de uppgifter om en persons bosättning, identitet och familjerättsliga förhållanden, m.m. som behövs för folkbokföringsverksamheten. Registren innehåller endast uppgifter om personer som är eller har varit folkbokförda.

Det centrala referensregistret upptar alla personer som är eller har varit folkbokförda eller som annars har tilldelats personnummer. Referensregistret innehåller uppgift om personnummer och grunden för tilldelningen av personnummer. Vidare finns i registret de uppgifter om namn och avregistrering som senast registrerats i ett lokalt folkbok-

föringsregister samt information om från vilket lokalt register uppgifterna hämtats. Referensregistret uppdateras varje dygn med uppgifter från de lokala folkbokföringsregistren.

De lokala folkbokföringsregistren används i stort sett inte för avisering av folkbokföringsuppgifter. Skattemyndigheterna lämnar emellertid underrättelser till vissa myndigheter om registreringar i de lokala registren enligt bestämmelser i förordningen (1991:750) om folkbokföringsregister m.m.

Uppgifter ur de lokala folkbokföringsregistren tillhandahålls däremot i mycket stor omfattning genom att personbevis utfärdas på grundval av registeruppgifterna. RSV har fastställt formulär för olika typer av personbevis. Årligen utfärdas ca 2,5 miljoner sådana bevis. Personbevis tas normalt fram helt maskinellt. Handläggaren registrerar endast personens personnummer och anger vilket ändamål personbeviset skall användas för. Personbevisens innehåll kontrolleras inte i sak manuellt mot registret och de bestyrks inte genom någon underskrift. Före expediering görs endast en kontroll av att utskriften i tekniskt avseende är riktig. De personbevisformulär som oftast efterfrågas rör ansökan om pass för barn under 18 år, studier, fastighetsärende, firmaregistrering, anställning, utfärdande av ID-kort, bankärende och äktenskapsmål. Vidare utfärdas ett stort antal s.k. hemortsbevis, dvs. ett bevis om var en person var folkbokförd den 1 november föregående år.

Uppgifter ur de lokala folkbokföringsregistren lämnas också i mycket stor utsträckning vid telefonförfrågningar till skattemyndigheterna. Dessa telefonförfrågningar avser i första hand aktuell adress eller personnummer. Motsvarande förfrågningar sker även skriftligt i stor omfattning. En allmän uppfattning är att det totala antalet förfrågningar kan beräknas till mellan två och tre gånger antalet utfärdade personbevis.

Antalet utfärdade personbevis och antalet förfrågningar har ett starkt samband. Det är i många fall en tillfällighet i vilken form uppgifterna hämtas in från skattemyndigheterna. Om möjligheten att få folkbokföringsuppgifter på telefon inskränks ökar i stället efterfrågan på personbevis.

Det statliga person- och adressregistret (SPAR)

En av de stora mottagarna av aviseringar från riksaviseringsbandet är det statliga person- och adressregistret (SPAR). Bestämmelser om SPAR finns i 26-28 §§ datalagen (1973:289) och SPAR-förordningen. Registret får användas för aktualisering, komplettering och kontroll av uppgifter i andra personregister, komplettering och kontroll av personuppgifter i övrigt samt uttag av urval av personuppgifter (urvalsdragningar). Enligt 28 § datalagen skall den som begär att få uppgifter ur en myndighets personregister för ändamål som kan tillgodoses genom SPAR i princip hänvisas till detta register. Denna bestämmelse begränsar emellertid inte den enskildes rätt att med stöd av offentlighetsprincipen få ut uppgifter

från en myndighets personregister. En omfattande försäljning sker av personuppgifter från SPAR bl.a. för direktreklamändamål.

En särskild myndighet, Statens person- och adressregisternämnd (SPAR-nämnden), är registeransvarig för SPAR.

SPAR innehåller uppgifter om alla personer som är folkbokförda, har skattsedel eller är inskrivna i allmän försäkringskassa. I SPAR finns förutom folkbokföringsuppgifter som hämtas från folkbokföringsregistren också uppgifter från det centrala skatteregistret och registret för fastighetstaxering, bl.a. uppgift om taxerad förvärvsinkomst, inkomst av kapital och visst fastighetsinnehav. Bestämmelserna om registerinnehållet i SPAR och formerna för utlämnande av uppgifter ur SPAR har ändrats vid flera tillfällen under senare år. SPAR-nämnden har fortlöpande bedrivit en utvärdering av registrets innehåll och användning.

För den som anmält att han eller hon inte önskar adresserad direktreklam skall SPAR innehålla uppgift om detta (reklamspärr). Uppgifter om en person med reklamspärr får inte lämnas ut till någon som avser att använda uppgiften till direktreklam (4 § SPAR-förordningen). SPAR är den dominerande källan för direktreklamadresser. En reklamspärr i SPAR har därför stor genomslagskraft. I utlandet har försök gjorts att upprätta spärrlistor, s.k. Robinson-listor. Avsikten är att avsändaren, innan utskick sker, skall använda spärrlistan för att föra bort personer med reklamspärr från sin egen adresslista. Erfarenheterna av systemet med sådana spärrlistor har emellertid inte varit särskilt goda. Ett system med få adresskällor gör det självfallet enklare för den enskilde att genom reklamspärr undgå oönskad reklam.

Enligt ett avtal sköter DAFA Data AB (DAFA) drift och marknadsföring av tjänster från SPAR. För rätten till drift och marknadsföring av SPAR betalar DAFA enligt avtalet till staten en fast årlig avgift och en rörlig provision per uttagen adressuppgift.

Från SPAR tillhandahålls uppgifter dels genom olika former av konventionell avisering på samma sätt som från personbanden och riksaviseringsbandet, dels genom att terminaler och datorer är anslutna till registret. Ett stort antal myndigheter, främst polismyndigheterna, Centrala studiestödsnämnden, Centralnämnden för fastighetsdata samt Svenska kyrkans olika organ utnyttjar också på olika sätt SPAR i verksamheten. Det är i första hand statliga myndigheter som använder terminaltjänsten, mätt i antalet anslutna terminaler. Men även enskilda företag och organisationer nyttjar terminaltjänsterna i SPAR för sin verksamhet. Det är främst banker och försäkringsbolag men även andra stora företag, tidningsredaktioner m.fl. som har direktåtkomst till SPAR.

Antalet frågor mot SPAR via anslutna terminaler uppskattas för år 1993 till drygt 15 miljoner transaktioner, som till största delen avser uppgift om namn, personnummer och adress.

Utlämnandet av uppgifter via terminal från SPAR är begränsat på så sätt att andra mottagare än myndigheter, banker och försäkringsbolag har tillgång endast till uppgifter om namn, adress, folkbokföringsort och avregistrering från folkbokföringen, om inte Datainspektionen medger annat i varje särskilt fall. De övriga uppgifter som, efter medgivande av

Datainspektionen, kan komma ifråga är svenskt medborgarskap, födelsehemort och samhörighet.

Ett ändamål för SPAR är, som tidigare nämnts, urvalsdragningar (26 § första stycket datalagen). Urval kan göras exempelvis på uppgift om taxerad förvärvsinkomst, fastighetsinnehav, kön eller viss födelsetid eller kombinationer av dessa uppgifter. Årligen görs omkring 300 veckovisa och 3 000 engångsvisa urvalsdragningar för direktreklamändamål. Av dessa grundar sig för närvarande ca 25 % på inkomst och ca 10 % på fastighetsinnehav. De uppgifter som lämnas ut är namn och adress på de personer som definieras genom valet av urvalskriterier.

4.2 En reformering av aviseringsverksamheten

Brister i nuvarande ordning

De olika typer av uppgifter om en folkbokförd person som registreras inom folkbokföringen har stor betydelse för den enskilde. För en persons rättigheter och skyldigheter i samhället är det i många fall avgörande om han är folkbokförd här i landet och på vilken ort han i så fall skall anses bosatt. Uppgifter om familjeförhållanden ligger exempelvis till grund för hindersprövning och utgör underlag för olika sociala förmåner. I flera sammanhang föreligger olika regler för svenskar och utländska medborgare. Även i sådana situationer är det medborgarskapsuppgifterna inom folkbokföringen som till stor del ligger till grund för olika ställningstaganden hos myndigheter. Över huvud taget används folkbokföringsuppgifter i stor omfattning av myndigheterna. För den enskilde liksom för myndigheterna är det därför angeläget att uppgifterna från folkbokföringen tillhandahålls på ett tillförlitligt sätt.

Det nuvarande systemet för förmedling av folkbokföringsuppgifter via personbanden och riksaviseringsbandet har i huvudsak fungerat väl. Den teknik som har använts är emellertid numera föråldrad och innebär att ett onödigt stort arbete måste utföras manuellt, bl.a. genom en omfattande expediering av försändelser med magnetband. Tekniken som används medför också ökade kostnader för bl.a. underhåll av systemet och manuella rättelser.

Kritik har också framförts mot att det tar alltför lång tid innan uppgifter om förändringar inom folkbokföringen når fram till mottagaren. Genom att personbanden uppdateras endast en gång i veckan uppstår en eftersläpning av aktualiseringarna hos användarna. Särskilt när det gäller uppgifter om nya adresser får denna eftersläpning ekonomiska konsekvenser. I vissa fall kan det dröja flera veckor innan aktuella uppgifter förmedlats till användarna via personbanden och riksaviseringsbandet.

Tillgången till riktiga och aktuella adressuppgifter har en stor ekonomisk betydelse för myndigheter och företag. Riksrevisionsverket har i rapporten Fel data kostar (F 1992:2) påpekat att felaktiga adresser kostar samhället betydande summor varje år. Posten AB har i sitt remissyttrande anfört att enbart för Posten AB uppgår kostnaderna till cirka 400 milj.

kronor varje år. Till detta kommer kostnaderna hos myndigheter, företag och organisationer för returer, adress efterforskning, förseningar m.m.

Innehållet i personbanden tillgodoser inte heller helt myndigheternas behov av uppgifter. I personbanden finns t.ex. endast ett adressfält. Detta innebär att för den som i det lokala folkbokföringsregistret har såväl en bostadsadress som en särskild postadress måste man välja vilken adress uppgiftsmottagarna skall få. Vissa av mottagarna har behov av att veta postadressen, andra behöver bostadsadressen och några behöver båda. Även utrymmet för adresser är så begränsat att den fullständiga adressen inte alltid ryms. Detta gäller särskilt adresser till utlandet. Vidare är utrymmet för namn så begränsat att förkortningar av namnen ganska ofta förekommer. I de lokala folkbokföringsregistren finns däremot normalt fullständiga namn registrerade.

Det finns vidare brister i det samhörighetsbegrepp som används för att knyta samman familjemedlemmar. I personbanden finns för minderåriga barn en uppgift om relation till en vuxen person, s.k. sökperson. Sökpersonsbegreppet bygger på äldre förhållanden och anger i första hand den man som barnet är folkbokfört hos även om denne varken är far eller vårdnadshavare till barnet. Sökpersonuppgiften leder bl.a. därför ofta till missförstånd hos mottagarna.

Ytterligare en brist i nuvarande ordning är att innehållet i och användningen av personbanden och riksaviseringsbandet i stort sett inte är författningsreglerad. En modernisering och författningsreglering av aviseringsverksamheten är därför enligt regeringens mening nödvändig. Remissinstanserna har också ställt sig positiva till Aviseringsutredningens förslag om att ersätta personbanden och riksaviseringsbandet med ett nytt centralt register. *Statskontoret* anser dock i sitt remissyttrande att alternativ till ett centralt register för avisering bör utredas.

SPAR

Aviseringsutredningen har föreslagit att det nya aviseringsregistret även skall ersätta SPAR. Utredningen har därvid anfört bl.a. att en viktig faktor när det gäller skyddet för den personliga integriteten är att det är lättare för den registrerade att få en felaktig registeruppgift rättad ju färre register som förs. Ansvaret för ett register som förser samhället med uppgifter om befolkningen bör enligt utredningen ligga hos RSV, dvs. den myndighet inom vars verksamhet uppgifterna samlas in. Vidare finns enligt utredningen numera inte några bärande skäl för att ha en särskild myndighet utanför skatteförvaltningen som mellanled för tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter.

Flera remissinstanser har avstyrkt utredningens förslag i denna del. Förslaget om att SPAR skall läggas ned avstyrks av bl.a. *Statskontoret*, *Post- och telestyrelsen*, *Statens person- och adressregisternämnd*, *Svenska Bankföreningen*, *Sveriges Försäkringsförbund*, *Sveriges Industriförbund*, *Posten AB*, *DAFA Data AB* och *Swedma*.

Statskontoret har i sitt remissyttrande anfört att det finns en risk för sammanblandning av kommersiell verksamhet med myndighetsutövning, korssubventionering, insyn i affärsförhållanden, beroendeställningar m.m. Det senare med hänsyn till att delar av verksamheten kan vara starkt integrerade med enskilda företags verksamhet. Riskerna med att etablera ett leverantörsförhållande mellan RSV och enskilda får enligt Statskontorets mening inte underskattas. Vissa tjänster förutsätter även att kund- eller personnummerförteckningar delges och förvaras hos driftansvarig, vilket kan vara känsligt när det gäller RSV. Statskontoret menar att skattemyndigheternas ansvar bör begränsas till att hålla register med korrekta folkbokföringsuppgifter. *Posten AB* anser att det av integritets- och säkerhetsskäl inte är önskvärt med urval från det känsliga aviseringsregistret. Det är inte heller lämpligt att tillåta uppkopplingar från allmänhet eller företag och organisationer till dessa integritetskänsliga register. *Posten AB* anser att ett särskilt adressregister bör inrättas. Adressregistret bör skötas av ett bolag. Övriga remissinstanser som är kritiska till förslaget anför bl.a. att det är olämpligt att RSV sätts i ett kommersiellt leverantörsförhållande till näringslivet såsom leverantör av aviseringar och urvalsdragningar. *Riksrevisionsverket* stöder utredningens förslag om att ett centralt register i första hand bör komma i fråga. Verket anser emellertid att ställningstagandet för direktreklamuttag ur registret är otillräckligt underbyggt.

Avsikten med att inrätta SPAR var bl.a. att begränsa behovet av andra befolkningsregister, vilka helt eller delvis byggts upp för samma syften som SPAR och då under enskilt huvudmannaskap. SPAR har varit i drift sedan år 1978. Driften av registret har alltsedan dess tillkomst handhåfts av DAFA. När DAFA ombildades till aktiebolag den 1 juli 1986 överfördes registeransvaret för SPAR till SPAR-nämnden. I den proposition som låg till grund för SPAR-nämndens inrättande anfördes att huvudmannaskapet, dvs. ansvaret för SPAR:s innehåll och användning, borde läggas på en statlig myndighet. I huvudmannaskapet borde dock normalt inte ingå den mera datatekniska driften och underhållet av systemet och inte heller försäljningen av uppgifter från registret. Ansvarig myndighet borde vara fristående från såväl sakansvarig myndighet som drift- och försäljningsorganisation. En verksamhet som bedrivs på affärsmässiga grunder och i konkurrens ansågs inte förenlig med ett huvudmannaskap för SPAR och liknande personregister (prop. 1984/85:225 s. 29).

Det nuvarande systemet fungerar enligt remissinstanserna bra. Genom SPAR har företagen i Sverige bättre tillgång än i andra länder till aktuella adresser för direktreklamändamål. Om ett särskilt register är den dominerande adresskällan har den enskilde lättare att få sitt önskemål att slippa direktadresserad reklam tillgodosett än om flera olika register levererar adressuppgifter för direktreklamändamål. Skulle möjligheterna till urvalsdragningar för direktreklamändamål helt upphöra kommer sannolikt mängden oadresserad reklam att öka avsevärt.

I likhet med utredningen anser regeringen att det från integritetsskyddssynpunkt finns skäl som talar för att det skall finnas endast ett register för

tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter. Flera remissinstanser är emellertid kritiska till förslaget att överföra SPAR-nämndens verksamhet på RSV. Ett överflyttande av verksamheten på RSV reser på nytt de frågeställningar som var aktuella vid SPAR-nämndens tillkomst.

Regeringen är inte nu beredd att ta ställning till om ett nytt aviseringsregister även skall ta över SPAR:s funktioner. Också frågan om hur uttag av urval för direktreklamändamål skall lösas behöver övervägas ytterligare. Flera remissinstanser, däribland RSV och Datainspektionen, är kritiska till utredningens förslag om att urval av personer efter inkomst och fastighetsinnehav skall få göras genom att det föreslagna aviseringsregistret sambearbetas med skatter registret.

Det är enligt regeringens bedömning väsentligt att uppbyggnaden av ett nytt aviseringsregister som ersätter dagens bristfälliga system kan påbörjas så snart som möjligt. De ändringar av nuvarande system som är nödvändiga för att råda bot på de tidigare angivna bristerna i systemet bör därför genomföras nu, trots att ställning inte tagits till SPAR:s framtid.

En modernisering och lagreglering av den nuvarande aviseringsverksamheten innebär att aviseringsregistret endast kommer att användas för utlämnande av personuppgifter till myndigheter i form av utskrift eller på ADB-medium och inte via terminal. Uppbyggnaden och driften av ett register som myndigheterna har terminalåtkomst till föranleder väsentligt högre kostnader än ett register utan terminalåtkomst. Samtidigt medför terminalåtkomsten betydande fördelar för användarna. Terminalåtkomst ger bl.a. möjligheter att rationalisera och effektivisera myndigheternas verksamhet och därigenom lägre kostnader i verksamheten. Kostnaderna för den vidareutveckling av registret som behövs för att ansluta myndigheterna via terminal till registret bör därför enligt regeringens mening betalas av användarna. Flera remissinstanser har emellertid ställt sig negativa till att de skall erlägga avgifter för att använda registret om de inte kompenseras genom ökade anslag. Regeringen återkommer till frågan om terminalåtkomst till aviseringsregistret och om avgiftsbeläggning av registret (se avsnitt 6) i ett senare sammanhang. I det sammanhanget kommer också frågan om enskildas åtkomst till registret att behandlas.

Regeringen tar i det följande upp endast de frågor som föranleds av att personbanden och riksaviseringsbandet ersätts med ett nytt aviseringsregister.

5 Nytt system för avisering av folkbokföringsuppgifter

Prop. 1994/95:201

5.1 Ett centralt register för avisering m.m.

Regeringens förslag: För tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter skall inrättas ett aviseringsregister som skall ersätta personbanden och riksaviseringsbandet. Bestämmelserna om aviseringsregistret tas in i en särskild lag.

Riksskatteverket skall vara registeransvarigt för aviseringsregistret.

Aviseringsutredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningen har emellertid föreslagit att aviseringsregistret skall ersätta såväl personbanden och riksaviseringsbandet som det statliga person- och adressregistret (SPAR).

Remissinstanserna: *Statskontoret* avstyrker utredningens förslag. Övriga remissinstanser tillstyrker att personbanden och riksaviseringsbandet ersätts av ett nytt centralt register för avisering.

Skälen för regeringens förslag: En viktig aspekt när det gäller skyddet för den personliga integriteten är att de uppgifter som registreras om en person är aktuella och korrekta. Det är också av stort intresse att myndigheter på ett kostnadseffektivt och säkert sätt kan få tillgång till de folkbokföringsuppgifter de har behov av i verksamheten. Utlämnandet av folkbokföringsuppgifter genom personbanden och riksaviseringsbandet är som tidigare nämnts (avsnitt 4.2) förenat med betydande brister. Personbanden och riksaviseringsbandet måste därför ersättas med ett nytt system för avisering.

I fråga om det nya systemets struktur anser regeringen i likhet med Aviseringsutredningen att ett centralt register har betydande fördelar. I stort sett samtliga remissinstanser har också varit positiva till att ett centralt register inrättas som ersättning för personbanden och riksaviseringsbandet. Ett centralt register medför att det är enklare att hålla uppgifterna uppdaterade på samma nivå. Det är även lättare att genomföra rättelser och avstämningar mot andra register som omfattar en stor del av befolkningen. För att folkbokföringsuppgifterna skall kunna tillhandahållas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt bör därför inrättas ett centralt aviseringsregister som ersättning för personbanden och riksaviseringsbandet.

Ansvar för aviseringsregistret bör, i likhet med vad som gällt för personbanden och riksaviseringsbandet, åligga skatteförvaltningen. Detta framstår som naturligt mot bakgrund av att ansvaret för folkbokföringen i dag helt ligger inom skatteförvaltningen. Tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter till olika användare är också ett av ändamålen med folkbokföringsverksamheten.

För folkbokföringsverksamheten finns som tidigare nämnts ett centralt referensregister för hela landet. Det kan verka naturligt att utvidga

innehållet i det centrala referensregistret och på så sätt skapa ett centralt aviserings- och referensregister. Det centrala referensregistret och de lokala folkbokföringsregistren utgör emellertid ett integrerat system. När referensregistret inte är i drift kan ändringar i de lokala folkbokföringsregistren inte registreras. Inte heller kan registerutdrag skrivas ut eftersom dessa ofta skall innehålla uppgifter som måste hämtas ur referensregistret. Från driftsäkerhetssynpunkt är det därför lämpligare att ha aviseringsverksamheten skild från referensregistret. Dessutom ingår referensregistret i den ADB-verksamhet som handhas av RSV Data-Service. Skall driften av det nya aviseringsregistret upphandlas krävs därför att registret är skilt från det nuvarande referensregistret.

Mot bakgrund av det angivna anser regeringen i likhet med utredningen att den framtida aviseringen på samma sätt som i dag bör skötas från ett register som är skilt från det nuvarande referensregistret. Regeringen föreslår därför att referensregistret behålls i sin nuvarande form och att ett separat aviseringsregister inrättas.

Huvudansvaret för aviseringsregistret och aviseringsverksamheten bör enligt regeringens mening ligga på RSV i egenskap av centralmyndighet för folkbokföringen. Aviseringsverksamheten kommer således att drivas separat från den övriga folkbokföringsverksamheten hos de lokala skattekontoren. Det är också en ordning som i stort överensstämmer med vad som hittills har gällt.

Aviseringstredningen har föreslagit att bestämmelser om aviseringsregistret skall tas in i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister. Regleringen av aviseringsregistret kommer dock endast delvis att sammanfalla med de nuvarande folkbokföringsregistren. Särskilda bestämmelser om bl.a. ändamål, innehåll och gallring måste införas på grund av aviseringsregistrets speciella funktion. Att ta in bestämmelser om aviseringsregistret i lagen om folkbokföringsregister innebär enligt regeringens mening att lagen kan bli svåröverskådlig. Regeringen föreslår därför att reglerna tas in i en särskild lag om aviseringsregister.

Regeringens förslag: Aviseringsregistret skall få användas av myndigheter för aktualisering, komplettering och kontroll av uppgifter i andra personregister, för komplettering och kontroll av personuppgifter i övrigt samt för uttag av urval av personuppgifter.

Aviseringsutredningens förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna har i huvudsak inte haft något att erinra mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Aviseringsregistrets ändamål skall vara att tillgodose myndigheternas behov av folkbokföringsuppgifter. Uppgifterna kommer till övervägande del att behövas för att aktualisera, komplettera och kontrollera personregister som förs med hjälp av ADB hos myndigheterna. Det kan dock förekomma att en myndighet har behov av information även om en person som inte finns i myndighetens egna personregister. Det bör naturligtvis vara möjligt att använda aviseringsregistret även i sådana fall för kontroller och kompletteringar.

Utlämnandet av uppgifter till myndigheter sker också till viss del efter vissa urvalsfaktorer. Exempelvis sker utlämnande av uppgifter om personer i olika åldersgrupper till värnplikts- och skolmyndigheter. Även de uttag av uppgifter som i dag görs för framställning av röstlängd görs efter vissa urvalsfaktorer. Ändamålsbeskrivningen bör omfatta även sådana uttag av urval av personuppgifter.

Utredningen har föreslagit att ändamålsbeskrivningen skall omfatta även registrets användning för framställning av röstlängd. Röstlängden är i dag en utskrift på papper av uppgifter ur personbanden. Vallagskommittén har i sitt slutbetänkande Vallagen (SOU 1994:30) föreslagit att en lag om röstlängdsregister skall införas. Uppgifterna till röstlängdsregistret skall enligt förslaget hämtas från det nu föreslagna aviseringsregistret. Vallagskommitténs förslag bereds för närvarande inom Justitiedepartementet. Enligt regeringens bedömning ryms såväl den nuvarande ordningen för upprättande av röstlängd som utlämnandet av uppgifter till det av Vallagskommittén föreslagna röstlängdsregistret inom de ändamål som vi nu föreslår. Även om innehållet i aviseringsregistret, liksom de sökbegrepp som föreslås få användas i registret, påverkas av att uppgifterna i registret skall användas för röstlängder utgör inte det enligt regeringens bedömning ett sådant skäl som motiverar att det särskilt behöver anges att registret får användas för framställning av röstlängd.

Regeringens förslag: Aviseringsregistret skall få innehålla de uppgifter från det centrala referensregistret och de lokala folkbokföringsregistren som behövs för aviseringsverksamheten. Registret skall huvudsakligen innehålla endast aktuella uppgifter.

Aviseringsutredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna har i huvudsak lämnat förslaget utan erinran. Flera remissinstanser anser emellertid att ytterligare uppgifter behövs i registret för att deras behov av uppgifter skall tillgodoses. De uppgifter som begärs är framför allt historiska uppgifter. *Datainspektionen* anser att en särskild spårmarkering som utvisar att en särskild identitetskontroll bör företas av den som utnyttjar uppgifterna bör införas i aviseringsregistret. RSV anser att uppgift om valdistriktkod inte bör registreras i aviseringsregistret utan att uppgiften i stället bör föras i ett särskilt register. Vidare bör enligt RSV den ordning som i dag i praktiken tillämpas när en fastighet är uppdelad på mer än ett valdistrikt ges ett uttryckligt författningsstöd. För en person som är folkbokförd på en fastighet som ingår i mer än ett valdistrikt anser RSV att det bör få anges vilken del av fastigheten som personen är folkbokförd på. *Statistiska centralbyrån (SCB)* framhåller att samtliga uppgifter som nu finns i de lokala folkbokföringsregistren måste finnas i det nya aviseringsregistret för att tillgodose behovet av uppgifter till befolkningsstatistiken. *Svenska kyrkans centralsstyrelse* och *Svenska kyrkans församlings- och pastoratförbund* anför att aviseringsregistret bör kompletteras med uppgift om tillhörighet till Svenska kyrkan samt föräldrar.

Skälen för regeringens förslag: I lag bör uttömmande regleras vilka uppgifter som aviseringsregistret skall innehålla.

Från integritetssynpunkt är det av betydelse att registret inte innehåller fler uppgifter än som behövs för att tillgodose ändamålet med registret. Användarnas intresse av att få tillgång till uppgifter måste vägas mot den risk för integritetsintrång som registrering av många typer av uppgifter kan innebära. Utgångspunkten bör vara att aviseringsregistret skall innehålla de uppgifter som behövs för att behovet av allmänt efterfrågade folkbokföringsuppgifter skall tillgodoses.

Grundläggande uppgifter om en persons identitet, bosättning och familj efterfrågas i stor utsträckning och är också nödvändiga för att många myndigheter skall kunna fullgöra sin verksamhet. I fråga om uppgifter rörande en persons familj har Aviseringsutredningen föreslagit att uppgift om make och vårdnadshavare skall ingå i aviseringsregistret medan uppgift om föräldrar resp. barn inte skall finnas. Uppgift om föräldrar resp. barn efterfrågas emellertid i stor utsträckning i personbevis och några remissinstanser har också framhållit att de behöver uppgifterna i sin verksamhet. Enligt regeringens bedömning är behovet av uppgifterna av

sådan art att uppgift om föräldrar och barn bör få finnas i aviseringsregistret.

Vissa uppgifter som registreras inom folkbokföringen som t.ex. adoption, invandring och medborgarskap är uppgifter som under vissa förhållanden kan anses som integritetskänsliga. Uppgift om datum för inflyttning, dvs. när en person blir folkbokförd här i landet, samt uppgift om medborgarskap efterfrågas dock i stor utsträckning och aviseras i dag till flera myndigheter. Uppgifterna behövs dessutom för valändamål. Utländska medborgare har rösträtt till landstings- och kommunfullmäktige bara om de har varit folkbokförda i landet den 1 november de tre åren närmast före valåret. Aviseringsutredningen har föreslagit att uppgift om medborgarskap men inte datum för inflyttning skall ingå i registret.

Många myndigheter har behov av att veta när en person har blivit folkbokförd i landet. Uppgiften utgör i många fall utgångspunkten för när en persons rättigheter och skyldigheter inträder. Tidpunkten för inflyttning har t.ex. betydelse för inskrivning hos försäkringskassan och därmed rätten till förmåner från den allmänna försäkringen. Uppgiften har också betydelse för beskattning och för Invandrarverkets verksamhet. Kan datum för folkbokföring här i landet inte hämtas in på ett enkelt sätt innebär det merarbete för såväl de lokala skattekontoren som de myndigheter som nu får uppgiften på ADB-medium från folkbokföringen. Behovet av uppgiften för valändamål och den betydelse uppgiften har för en persons rättigheter och skyldigheter i övrigt är enligt regeringens mening så stort att uppgiften bör ingå i registret. Skyddet för den enskildes integritet får tillgodoses genom att uppgiften endast görs tillgänglig för den som har ett särskilt behov av uppgiften (jfr avsnitt 5.4). Uppgiften bör inte heller finnas i registret under längre tid än fyra år (avsnitt 5.6).

Uppgift om medborgarskap används av flera myndigheter. Medborgarskap får registreras i bl.a. sjukförsäkringsregistren, skatteregistren och kommunernas invånarregister. Vidare är uppgiften nödvändig för framställning av röstlängd. För att avgöra om rösträtt föreligger till de allmänna valen behövs uppgift om en person har svenskt medborgarskap eller inte. Dessutom skall enligt Maastrichtfördraget (artikel 8.b.1 och 2) varje medborgare i en medlemsstat ha rösträtt i kommunala val och val till Europaparlamentet om han uppfyller de krav på bl.a. bosättning i landet som ställs på en svensk medborgare för att få sådan rösträtt. För denna kategori av utländska medborgare måste det således finnas uppgift om att de är medborgare i ett land inom Europeiska unionen. Regeringen har i proposition om val till Europaparlamentet föreslagit bl.a. att den som är medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater och som är bosatt här i landet skall ha rösträtt vid val år 1995 i Sverige till Europaparlamentet (prop. 1994/95:154).

I likhet med Aviseringsutredningen anser regeringen att uppgifter om adoption och invandringsland inte bör finnas i ett aviseringsregister. Uppgifterna efterfrågas inte heller i så stor utsträckning. De myndigheter som behöver sådana uppgifter bör få informationen på annat sätt, t.ex. från de lokala folkbokföringsregistren.

När det gäller avregistrering från folkbokföringen har utredningen föreslagit att endast uppgift om avregistrering på grund av dödsfall och dödförklaring skall få ingå i registret. För att ändamålet med registret skall kunna tillgodoses bör det emellertid också framgå att en person avregistrerats på grund av utflyttning. Uppgiften efterfrågas av flertalet myndigheter och behövs dessutom för att kunna ta fram underlag för röstlängder. Uppgiften kan inte heller anses känslig från integritetssynpunkt.

Andra uppgifter än de som för närvarande registreras i de lokala folkbokföringsregistren och det centrala referensregistret skall inte finnas i aviseringsregistret. Uppgift om tillhörighet till Svenska kyrkan finns i dag inte i folkbokföringsregistren. Något skäl för att uppgiften skall ingå i ett aviseringsregister kan enligt regeringens mening inte anses föreligga. Även om det som bl.a. Svenska kyrkans centralstyrelse påpekat underlättar framtagandet av röstlängder för kyrkovalen får dessa uppgifter tas fram t.ex. genom kyrkans egna register över medlemmar. Kyrkoberedningen har i sitt slutbetänkande Staten och trossamfunden (SOU 1994:42) föreslagit att de kyrkliga valen bör handhas av Svenska kyrkan själv. Betänkandet bereds för närvarande inom Civildepartementet.

Som ovan nämnts bör registret innehålla endast allmänt efterfrågade uppgifter. *Riksförsäkringsverket* anser att uppgift om sjömansregistrering bör finnas i registret. Uppgift om sjömansregistrering torde behövas endast av ett begränsat antal myndigheter. Enligt regeringens mening bör denna uppgift därför inte ingå i registret.

Utredningen har föreslagit att uppgift om valdistrikt skall ingå i aviseringsregistret. Uppgiften är inte någon folkbokföringsuppgift och finns heller inte i folkbokföringsregistren. Vid upprättande av röstlängd hämtas uppgiften från fastighetstaxeringsregistren. Enligt regeringens mening finns inte något tungt vägande skäl att registrera uppgiften i aviseringsregistret även om den skall användas som underlag för framställning av röstlängd.

När det gäller frågan om hur folkbokföringsuppgifter skall tillhandahållas SCB för befolkningsstatistiken anser regeringen att behovet av andra uppgifter än vad som nu sagts får tillgodoses på annat sätt än genom aviseringsregistret. Att bygga upp ett centralt register med det innehåll som SCB föreslår är inte lämpligt från integritetsskydds synpunkt. På vilket sätt SCB skall tillhandahållas övriga folkbokföringsuppgifter får övervägas i ett annat sammanhang.

Det nya aviseringsregistret skall i så stor utsträckning som möjligt innehålla endast aktuella uppgifter. Det är emellertid nödvändigt för att registret skall kunna fylla sin funktion att även vissa äldre uppgifter finns i registret. Regeringen återkommer till detta i avsnitt 5.6.

Slutligen skall registret få innehålla tidsuppgifter för registrerade förhållanden samt de tekniska och administrativa uppgifter som behövs för att tillgodose ändamålet med registret. Till den sistnämnda kategorin räknas bl.a. uppgift om särskild sekretessprövning (jfr prop. 1990/91:53 s. 25).

I personbanden ingår uppgifter som har karaktär av aviseringssmarkeringar, nämligen vapenregistermarkering, sjömansregistrering, CFD-markering, vägverksmarkering och värnpliktskod. Vapenregistermarkeringen visar att ändringar beträffande en viss person skall aviseras till polismyndighets vapenregister. CFD- och vägverksmarkeringarna används i samband med nyregistrering av personer i fastighets-, inskrivnings-, bil- och körkortsregistren. Samtliga nu nämnda markeringar är inte att anse som folkbokföringsuppgifter.

Det nya aviseringssystemet bör så långt möjligt utformas så att aviseringssmarkeringar inte blir nödvändiga. Detta gäller särskilt markering för vapeninnehav som av bl.a. säkerhetsskäl inte kan anses lämplig i ett aviseringsregister för allmänna ändamål. Det kan dock även i fortsättningen finnas behov av att i undantagsfall tekniskt markera de personer för vilka uppgifter skall lämnas viss mottagare.

Det förhållandet att de aviseringssmarkeringar som nu används inte längre skall användas innebär att andra former för uppdatering av aktuella register får tas fram. Det innebär att även den författningsreglerade underrättelseskyldigheten kan komma att påverkas. Detta gäller t.ex. underrättelser till polisens vapenregister och underrättelser till Vägverket enligt bilregisterkungörelsen (1972:599). Hur denna typ av underrättelseskyldighet kommer att påverkas får utredas ytterligare i det fortsatta författningsarbetet.

Rikspolisstyrelsen (RPS) har framhållit att om vapenregistermarkering inte skall ingå i ett nytt aviseringsregister krävs inrättandet av ett nytt, centralt register över personer med vapenlicens som komplement till polisens lokala vapenregister. Som tidigare nämnts är det inte lämpligt med en vapenregistermarkering i ett aviseringsregister för folkbokföringsuppgifter. Den framtida aviseringen av uppgifter till polisens vapenregister måste därför ske genom att andra tekniska lösningar för aviseringen utarbetas. Vilken lösning som skall väljas får utredas av RPS och RSV. Frågan om behovet och lämpligheten av att inrätta ett centralt vapenregister måste utredas innan ställning kan tas till detta. Denna fråga får därför övervägas i annat sammanhang.

Datainspektionens förslag om en spärr i aviseringsregistret som markerar att en särskild identitetskontroll bör företas av den som utnyttjar personuppgifterna har berörts av Personnummerutredningen i betänkandet Personnummer- Integritet och effektivitet (SOU 1994:63). Utredningen ansåg att en spärrmarkering skulle kunna ha vissa fördelar men bedömde att det skulle vara svårt att avgränsa tillämpligheten av en sådan bestämmelse. Enligt utredningens mening borde problemet med felaktiga registreringar som beror på att en person utger sig för att vara någon annan angripas på annat sätt. Regeringen delar Personnummerutredningens uppfattning.

Regeringens förslag: Personuppgift i aviseringsregistret får lämnas ut i form av utskrift eller på ADB-medium till en registeransvarig som enligt lag eller förordning får registrera uppgiften.

Aviseringsutredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I fråga om utlämnande av uppgifter i personregister enligt datalagen är 7 kap. 16 § sekretesslagen (1980:100) av intresse. Regleringen innebär att det för utlämnande av personuppgifter på ADB-medium krävs att mottagaren har licens samt i förekommande fall tillstånd av Datainspektionen eller författningsstöd för att föra ett personregister som skall innehålla de uppgifter som skall lämnas ut.

Vilka folkbokföringsuppgifter som skall lämnas ut på ADB-medium till olika register och användare måste naturligtvis avgöras utifrån om det finns ett verkligt behov av uppgifterna hos mottagaren.

Regeringen anser i likhet med Aviseringsutredningen att folkbokföringsuppgifter skall få göras tillgängliga på ADB-medium för varje användare som själv har rätt att registrera motsvarande uppgift. Det bör gälla oavsett om användaren grundar sin rätt på särskild registerförfattning, tillstånd från Datainspektionen eller enbart en licens enligt datalagen. I samtliga dessa fall föreslås användaren få del av motsvarande uppgifter i aviseringsregistret för att hålla sitt eget register uppdaterat och korrekt. Den sambearbetning av uppgifter mellan olika register som därvid sker bör inte kräva särskilt tillstånd från Datainspektionen. Detsamma bör gälla om uppgifterna lämnas ut skriftligen från aviseringsregistret för att sambearbetas med uppgifter i ett annat personregister.

Utlämnandet bör kunna ske på det sätt myndigheterna önskar, dvs. i form av utskrift på papper eller på adressetiketter, genom filöverföring, på diskett eller på annat sätt med hjälp av ADB.

Regeringens förslag: I aviseringsregistret får som sökbegrepp användas personnummer, namn, adress, folkbokföringsfastighet, folkbokföringsort, folkbokföring under särskild rubrik, make, föräldrar, barn och vårdnadshavare. Vidare får som sökbegrepp användas uppgift om medborgarskap i Sverige, Danmark, Norge, Finland eller Island eller medborgarskap i annat land inom eller utom Europeiska unionen (unionsmedborgarskap eller icke unionsmedborgarskap).

Även uppgift om tidpunkt för registrerade förhållanden och tekniska och administrativa uppgifter skall få användas som sökbegrepp enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Aviseringsutredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens.

Remissinstanserna har i huvudsak inte haft något att erinra mot utredningens förslag. *Riksförsäkringsverket* anser dock att även uppgift om folkbokföringsort bör få användas som sökbegrepp. Även *RSV* anser att ytterligare uppgifter bör få användas, bl.a. län, kommun, församling och fastighet. Vidare måste enligt *RSV* medborgarskap i land inom Europeiska unionen få användas som sökbegrepp för att röstlängdsregistren skall kunna förses med uppgifter om endast sådana personer som har rösträtt.

Skälen för regeringens förslag: När det gäller möjligheterna att bearbeta och göra urval av registeruppgifter finns i fråga om personbanden och riksaviseringsbandet inga föreskrifter som begränsar dessa annat än den generella begränsning som följer av datalagen, nämligen att ett personregister inte får användas annat än i överensstämmelse med sitt ändamål. Frågan om vilka sökmöjligheter som skall få finnas i aviseringsregistret är av stor betydelse inte minst från integritetssynpunkt. Sökbegrepp som är känsliga från integritetssynpunkt bör användas endast i begränsad utsträckning. Vid utformningen av de sökmöjligheter som skall finnas måste emellertid hänsyn tas till att aviseringsverksamheten ställer vissa särskilda krav.

Som sökbegrepp i aviseringsregistret bör först och främst få användas uppgift om personnummer, namn och adress. Inget bör heller hindra att del av personnummer, exempelvis födelsetid, eller del av adress, exempelvis postnummer, används som sökbegrepp.

Riksförsäkringsverket har anfört att folkbokföringsort bör tillåtas som sökbegrepp. *RSV* har framhållit att uppgift om län, kommun och församling är nödvändiga som sökbegrepp vid uttag av uppgifter om befolkningen inom visst landsting eller viss kommun. Regeringen anser i likhet med remissinstanserna att folkbokföringsort bör vara tillåtet som sökbegrepp. Med folkbokföringsort avses såväl församling som län och

kommun (jfr prop. 1990/91:53 s. 40). Enligt regeringens bedömning bör även folkbokföringsfastighet vara tillåtet som sökbegrepp.

Enligt regeringens bedömning bör även uppgift om make, barn, föräldrar och vårdnadshavare få användas som sökbegrepp. Detta behövs för uppgiftslämnande till bl.a. Riksförsäkringsverket.

Uppgift om medborgarskap är inte tillåtet sökbegrepp i de lokala folkbokföringsregistren medan bestämmelserna om SPAR har den konstruktionen att uppgift om svenskt medborgarskap inte får användas vid urvalsdragningar. I ett allmänt aviseringssystem som bl.a. skall tillgodose myndigheters behov av grundläggande folkbokföringsuppgifter kan medborgarskap inte undvaras som sökbegrepp. Exempelvis behövs uppgift om medborgarskap som utgångspunkt vid den avisering som uppdaterar polismyndigheternas register över utländska medborgare. Det torde också vara ofrånkomligt att medborgarskapsuppgiften används som grund för regelbundna aviseringar till i första hand Invandrarverket. Det finns alltså ett behov av att i viss omfattning kunna söka på medborgarskap. Sökmöjligheterna beträffande medborgarskap bör emellertid begränsas i så stor utsträckning som möjligt.

Som tidigare nämnts innebär Maastrichtfördraget att medborgare i ett annat land inom Europeiska unionen som är bosatta i Sverige har rösträtt till kommunalval på samma sätt som svenska medborgare. Rösträtten för unionsmedborgare innebär att medborgarskap i land inom Europeiska unionen måste få användas som sökbegrepp för att uppgiften skall kunna tas fram. Mot bakgrund av att det vid uppbyggnaden av aviseringsregistret bör vara känt vilka sökbegrepp som kommer att få användas, bör bestämmelser om i vilken utsträckning sökning på unionsmedborgarskap skall vara tillåtet tas in i lagen redan nu.

RSV har anfört att även medborgarskap i visst nordiskt land bör få användas som sökbegrepp. Skälet till detta är att skattemyndigheten vid åtskilliga tillfällen på begäran av Befolkningsregistercentralen i Helsingfors på ADB-medium lämnat över personuppgifter om i Sverige bosatta finska medborgare. Utlämnandet av uppgifterna har gjorts från personbanden med stöd av tillstånd från Datainspektionen. Enligt regeringens bedömning bör sökning på nordiskt medborgarskap även i fortsättningen vara möjlig. Något hinder från integritetsskyddssynpunkt kan inte anses föreligga när det gäller medborgare i annat nordiskt land.

Slutligen bör, på samma sätt som gäller enligt 12 § lagen om folkbokföringsregister, som sökbegrepp få användas tidpunkt för registrerade förhållanden samt tekniska och administrativa uppgifter. Det bör ankomma på regeringen att meddela närmare föreskrifter om användningen av dessa sökbegrepp. Tidpunkt för registrerade förhållanden används i dag vid uppgiftslämnande till SCB. Det kan även finnas behov av att kunna använda tidpunkt för flyttning som sökbegrepp. Visar det sig att tekniska markeringar som utvisar till vem en uppgift skall aviseras inte kan undvaras i registret måste det även vara möjligt att använda dessa markeringar som sökbegrepp.

Regeringens förslag: Uppgift i aviseringsregistret skall gallras när ny, motsvarande uppgift registrerats eller när uppgiften inte längre är aktuell. Uppgift om rättat personnummer får dock bevaras under längre tid. Uppgift om datum för invandring skall gallras fyra år efter utgången av det år då uppgiften registrerades.

Har en person avregistrerats från folkbokföringen skall uppgift om personnummer, namn, adress och anledningen till avregistreringen gallras tio år efter utgången av det år personen avregistrerades. Övriga uppgifter gallras vid avregistreringen. Regeringen skall få förordna om att uppgifter om en avregistrerad person får bevaras under längre tid.

Aviseringsutredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens.

Remissinstanserna: RSV och *Försäkringsförbundet* avstyrker förslaget om att uppgifter om avregistrerade personer skall gallras redan efter ett år. RSV påpekar att om uppgifterna gallras redan efter ett år innebär det att vissa myndigheter får inrätta särskilda register över t.ex. utvandrade och obefintliga. Behovet av allmänt efterfrågade folkbokföringsuppgifter skall enligt RSV tillgodoses genom aviseringsregistret och inte genom att separata register inrättas. Vidare anser RSV att vid gallring av uppgifter om svenska medborgare hänsyn måste tas till Vallagskommitténs förslag till ny vallag. Även *Statens Invandrarverk* och *SPAR-nämnden* anser att uppgifterna bör bevaras under längre tid än som föreslagits. Övriga remissinstanser har inte yttrat sig eller lämnat förslaget utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: I personbanden sker i princip bortgallring av en uppgift så fort denna ersatts av en ny uppgift. För speciella ändamål, i första hand framställning av röstlängder, sparas dock vissa uppgifter i särskilda filer. Riksaviseringsbandet innehåller endast aktuella ändringsuppgifter och således inte någon historik.

Som tidigare nämnts skall aviseringsregistret huvudsakligen innehålla aktuella uppgifter. Utgångspunkten bör därför vara att en uppgift i aviseringsregistret skall gallras när den ersatts av en ny uppgift eller inte längre är aktuell.

Från denna princip måste man emellertid göra undantag för att syftet med registret skall kunna uppnås. I likhet med RSV anser regeringen att ett nytt aviseringsregister bör innehålla sådana uppgifter som gör att särskilda register med grundläggande folkbokföringsuppgifter inte behöver inrättas. Vissa uppgifter om en person bör därför finnas i registret även sedan de ersatts av nya uppgifter. Det gäller t.ex. uppgift om tidigare personnummer i det fall personnumret rättats på grund av fel. Det förekommer att skattemyndigheten får göra ändringar av personnummer i första hand till följd av att födelsetiden rättats. Rättelser av personnummer kan också förekomma till följd av att två personer fått

samma personnummer eller att en person haft flera personnummer. Sådana personnummerändringar bör framgå av registret genom att både nytt och gammalt personnummer lagras i detta fall. Däremot bör personnummer som av annan anledning ändrats inte finnas kvar i registret.

Några remissinstanser har framhållit att de har behov av historiska uppgifter avseende namn, adress och civilståndsändringar. Uppgifterna efterfrågas dock inte i sådan omfattning att det finns skäl att bevara dessa uppgifter i aviseringsregistret. Uppgifterna får i stället hämtas in på annat sätt.

Uppgifter om datum för inflyttning från utlandet, dvs. tidpunkt för folkbokföring här i landet bör inte finnas i registret under längre tid än nödvändigt. Uppgiften har som tidigare nämnts (avsnitt 5.3) betydelse för bl.a. bedömningen av utländska medborgares rösträtt. För att tillgodose detta behov krävs att uppgiften finns i registret under fyra år efter utgången av det år då uppgiften registrerades. Enligt regeringens bedömning finns det inte skäl att ha kvar uppgiften under längre tid. Den angivna tiden torde vara tillräcklig också för de övriga behov som uppgiften skall tillgodose.

Utredningen har föreslagit att äldre uppgifter om adress och folkbokföringsfastighet m.m. skall få bevaras i registret under fyra år. Skälet till detta är att uppgifterna behövs för att registret skall kunna användas som underlag för röstlängder eftersom utländska medborgares rösträtt i kommunal- och landstingsval är beroende av folkbokföring i landet den 1 november tre år före valet. Regeringen har när det gäller registerinnehållet föreslagit att uppgift om datum för inflyttning från utlandet skall få finnas i registret (se avsnitt 5.3). Eftersom denna uppgift tillgodoser ifrågavarande behov av uppgifter för upprättande av röstlängd finns enligt regeringens bedömning inte något vägande skäl för att bevara äldre uppgift om adress m.m. i registret.

När det gäller uppgift om avregistrering på grund av dödsfall är det angeläget att uppgiften om att en person avlidit når ut till de användare som har uppgifter om personen i sina register. Därmed kan en avlidne persons dödsbo undgå att besvärmas av försändelser och annat som är avsedda för den avlidne och denne kan avföras ur register hos olika myndigheter. För att detta skall få fullt genomslag torde det vara nödvändigt att uppgiften om avregistreringen finns kvar i registret under inte obetydlig tid.

Uppgifter om de personer som utvandrat och därigenom avregistrerats bör också finnas kvar i registret en tid. Uppgifter om personer som utvandrat kan ha betydelse för beskattningen. Vissa myndigheter har också behov av att kunna kontrollera när personen flyttade och den utländska adressen i den mån den finns i registret. Vidare behövs uppgifter om utvandrade personer under längre tid än den föreslagna för att registret skall kunna användas på det sätt som föreslås av 1993 års vallagskommitté i betänkandet Vallagen (SOU 1994:30). Kommittén har föreslagit att en person som utvandrat automatiskt skall tas med i röstlängden under tio år efter utflyttningen. Efter denna tid skall den som

är utvandrad tas med i röstlängd endast efter anmälan. Den som gjort en anmälan skall tas med i röstlängden i tio år från dagen för anmälan.

En från folkbokföringen avregistrerad person bör på grund av det angivna kvarstå i aviseringsregistret tio år efter utgången av det år då personen avregistrerades. Det torde vara tillräckligt att registret under denna tid innehåller de uppgifter som behövs för att hos olika användare identifiera personen, dvs. uppgifter om namn, personnummer och adress och anledningen till avregistreringen. Övriga uppgifter kan gallras i samband med avregistreringen.

Aviseringsregistret kommer att innehålla uppgifter om personer som aldrig varit folkbokförda utan tilldelats personnummer av annat skäl. Aviseringsutredningen har föreslagit att uppgifter om sådana personer skall gallras samtidigt med att uppgiften gallras i det centrala referensregistret. Uppgifterna i det centrala referensregistret gallras i enlighet med arkivlagens bestämmelser. Riksarkivet har ännu inte meddelat några föreskrifter om hur uppgifterna i registret skall gallras. I dag sker därför inte någon gallring. Mot bakgrund härav och då det är osäkert om kommande gallringsbestämmelser tillgodoser de behov som ställs i fråga om tillgången till uppgifter i aviseringsregistret anser regeringen att uppgifter om personer som aldrig varit folkbokförda skall få gallras i enlighet med de bestämmelser som gäller för övriga uppgifter i registret.

6 Avgifter

Regeringens förslag: Avgifter för nyttjande av aviseringsregistret införs inte nu för aviseringar till myndigheter. Avgifter bör dock få tas ut för att täcka de särkostnader som uppkommer vid uttag av urval av personuppgifter samt vid uppgiftsutlämnande i form av utskrifter på papper. I dessa fall får dock avgift inte tas ut om skattemyndigheten enligt lag eller förordning är skyldig att tillhandahålla uppgifterna.

Aviseringsutredningen har föreslagit att nyttjandet av aviseringsregistret skall vara avgiftsbelagt. Regeringen skall dock kunna medge att myndighet får uppgift utan avgift.

Remissinstanserna har i princip inte haft något att erinra mot förslaget. Flera remissinstanser har emellertid anfört att de anser att de bör få uppgifterna utan kostnad eller att medel bör ställas till deras förfogande.

Skälen för regeringens förslag: De myndigheter som i dag får uppgifter via riksaviseringsbandet med stöd av 8 § SPAR-förordningen betalar inga avgifter för detta. Inte heller för centralt gjorda kategoriuttag till myndigheter tas avgifter ut. För vissa uttag som görs ur personbanden finns bestämmelser om avgifter i folkbokföringskungörelsen (1967:495).

Det nu föreslagna aviseringsregistret kommer i likhet med dagens system att kunna användas endast för utlämnande i form av utskrift eller på ADB-medium men inte via terminal. Det finns enligt regeringens mening inte skäl att nu införa avgifter för aviseringar till myndigheter. Frågan om i vilken omfattning avgifter bör tas ut för att täcka kostnaderna för registret bör emellertid övervägas på nytt när frågan om terminalåtkomst behandlas.

Enligt regeringens mening finns det däremot skäl att redan nu ta ut avgifter för att täcka de merkostnader som uppkommer för utlämnande i form av utskrifter på papper. Vidare bör RSV ha möjlighet att ta ut ersättning för de särkostnader som uppkommer vid uttag av urval av personuppgifter som kräver särskilda bearbetningar. Avgifter bör dock i angivna fall tills vidare inte tas ut i de fall skattemyndigheten enligt lag eller förordning är skyldig att tillhandahålla uppgifterna. Bestämmelser om uppgiftsskyldighet som innebär ett uttag av urval av personer finns t.ex. i förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt och i folkbokföringskungörelsen.

7 Ekonomiska konsekvenser

Ett nytt register för avisering medför att samhällets försörjning med grundläggande folkbokföringsuppgifter kommer att förbättras. Avisering och annat tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter sker för närvarande på olika sätt. Folkbokföringsuppgifter tillhandahålls vissa myndigheter via riksaviseringsbandet. Dessa myndigheter betalar inte några avgifter för uppdatering och annan avisering. Kostnaderna för lämnandet av dessa uppgifter bestrids inom anslaget till skatteförvaltningen. Kostnaderna för den nuvarande aviseringsverksamheten kan beräknas till 10-15 milj. kr per år.

Statskontoret har i en promemoria redovisat de ekonomiska konsekvenserna av Aviseringsutredningens förslag. Promemorian behandlar enbart kostnaderna hos RSV. Enligt den lönsamhetskalkyl som redovisas i promemorian kan kostnaden för investering och utveckling av ett register i enlighet med regeringens förslag beräknas till ca 18 milj. kr. Driftkostnaderna har beräknats till ca 5,5 milj. kr per år. Besparingarna för folkbokföringsverksamheten har uppskattats till ca 7,4 milj. kr per år. Besparingarna består i att personbevisanvändningen kan minskas med ca 18 procent samt att kostnader om ca 4 milj. kr för felrättningar på grund av att nuvarande system inte passar ihop försvinner när personbanden slopas.

Under en övergångsperiod kommer såväl aviseringsregistret som personbanden och riksaviseringsbandet att vara i drift (se avsnitt 8). Detta medför dubbla kostnader för RSV under övergångsperioden.

Vinsterna, bl.a. i form av lägre kostnader, med aktuellare uppgifter ligger huvudsakligen utanför folkbokföringsverksamheten. Ett nytt system för avisering innebär emellertid att användarna, för att kunna tillgodogöra

sig det nya systemets positiva effekter, måste anpassa sina ADB-system till det nya format som uppgifterna kommer att tillhandahållas i. Kostnaderna för en sådan anpassning av användarnas ADB-system har inte beräknats. Statskontoret har i den tidigare nämnda promemorian uppskattat kostnaderna till ett par hundra miljoner kronor. Några myndigheter planerar redan nu att modernisera sina system och en anpassning till aviseringsregistret bör kunna göras i samband med detta. För att möjliggöra för användarna att anpassa sina system till de nya formaten när de själva anser det lämpligt kan RSV under en övergångstid avisera uppgifter i de gamla formaten även från aviseringsregistret. Inrättandet av aviseringsregistret bör därför i sig inte innebära några beaktansvärda merkostnader för användarna.

Det nu föreslagna systemet för avisering bör i likhet med dagens system kunna bekostas inom befintliga anslag för skatteförvaltningen.

Regeringen avser att senare återkomma till resursfrågan i samband med att frågan om terminalåtkomst och avgifter tas upp.

8 Ikraftträdande

Genom avisering av folkbokföringsuppgifter via personbanden och riksaviseringsbandet förmedlas stora mängder personuppgifter som är nödvändiga för upprätthållandet av många viktiga samhällsfunktioner. Övergången till avisering och annat tillhandahållande från ett nytt aviseringsregister måste - bl.a. av säkerhetsskäl - ske stegvis. Konstruktionen av ett nytt system kan beräknas ta minst 12 månader. Arbetet kan inte påbörjas innan riksdagen fattat beslut om att inrätta ett aviseringsregister.

Registret kommer att byggas upp och tas i drift successivt och kan beräknas vara helt klart att tas i bruk den 1 januari 1997. Det kommer dock troligen att ta ytterligare något år innan samtliga användare har sina system anpassade till det nya systemet. Under en övergångsperiod kommer därför såväl aviseringsregistret som personbanden och riksaviseringsbandet att vara i drift. Detta innebär att den reglering som finns rörande personbanden och riksaviseringsbandet måste finnas kvar en tid.

Enligt regeringens bedömning bör personbanden och riksaviseringsbandet kunna läggas ned vid utgången av år 1997. De användare som inte hunnit anpassa sina system till dess bör i samråd med RSV kunna utarbeta andra tekniska lösningar under en övergångstid. Det är som tidigare nämnts (avsnitt 7) möjligt att genom olika tekniska lösningar kunna avisera enligt det gamla formatet även från det nya aviseringsregistret.

En annan fråga gäller det samhörighetsbegrepp som används i personbanden och riksaviseringsbandet. Enligt regeringens mening bör samhörighetsbegreppet avvecklas samtidigt med personbanden och riksaviseringsbandet. Detta innebär att myndigheterna vid utgången av år

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om aviseringsregister

1 §

I paragrafen anges att det för avisering och annat tillhandahållande får föras ett aviseringsregister för hela landet med hjälp av ADB. De närmare skälen till detta redovisas i avsnitt 5.1. Registrets användningsområden framgår av den föreslagna 2 §.

2 §

Aviseringsregistret får enligt *första stycket* användas av myndigheter. Med myndigheter avses, förutom statliga myndigheter på såväl central, regional som lokal nivå, också bl.a. de statliga affärsverken, Svenska kyrkans centralstyrelse, länsstyrelserna, de allmänna försäkringskassorna samt kommunala och landstingskommunala nämnder av olika slag.

Punkt 1 avser det fall att den som anlitar aviseringsregistret har ett eget personregister. Aviseringsregistret får användas för registeraktualisering, registerkomplettering och kontroll av uppgifter, bl.a. personnummer, civilstånd och vårdnadshavare, i andra personregister.

Punkt 2 syftar bl.a. på situationer då någon myndighet önskar information om exempelvis adresser till för myndigheten på förhand kända personer och skriftligen eller muntligen begär att få uppgifterna.

Enligt *punkt 3* får aviseringsregistret också användas av myndigheter för uttag av urval av personuppgifter. Uttagen kommer att avse sådana urval som myndigheter behöver i sin verksamhet. Det gäller t.ex. uppgift om personer i olika åldersgrupper till skolmyndigheter och de uttag som görs för framställning av röstlängder.

Regeringen får med stöd av *andra stycket* föreskriva att även annan än myndighet får använda registret för uttag av urval av personuppgifter. Regeringen kan med stöd av denna bestämmelse föreskriva att registret får användas för uttag av uppgifter om i Sverige bosatta finska medborgare till Befolkningsregistercentralen i Helsingfors. Sådana uppgifter lämnas i dag ut från personbanden med stöd av beslut från Datainspektionen. Uppgifterna behövs för valändamål.

Riksskatteverket är registeransvarigt för aviseringsregistret och har således det fulla ansvaret enligt datalagen (1973:289). Därmed ansvarar verket bl.a. för att registret inte används för andra ändamål än vad som följer av 2 § och för att felaktiga uppgifter rättas.

4 §

Paragrafen innehåller föreskrifter om vilka uppgifter som skall ingå i aviseringsregistret. Samma personkrets som förekommer i referensregistret inom folkbokföringen skall registreras i aviseringsregistret. De personer som enligt förslaget kommer att finnas i aviseringsregistret är personer som är eller har varit folkbokförda i landet samt personer som tilldelats personnummer utan att vara folkbokförda. Uppgifter om sistnämnda personer är i princip begränsade till uppgift om namn och personnummer och efterfrågas i första hand av myndigheter inom polisväsendet och kriminalvården.

De uppgifter som enligt förslaget får registreras i aviseringsregistret överensstämmer i huvudsak med de uppgifter som får registreras i de lokala folkbokföringsregistren enligt 6 § lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister.

Med uppgift om namn i *punkt 2* avses förnamn med tilltalsnamn och efternamn eller motsvarande.

Uppgiften i *punkt 3* om adress avser både bostadsadress och särskild postadress. Postadress är den adress till vilken en persons post skall delas ut.

Enligt *punkt 4* får bl.a. uppgift om folkbokföringsfastighet registreras. Med stöd av denna bestämmelse kan registreras även vilken del av en fastighet en person bor på om det behövs för att bestämma en persons valdistriktstillhörighet. I uppgift om folkbokföringsort ingår uppgift om län, kommun och församling.

Enligt *punkt 5* får uppgift om födelsehemort och födelseort antecknas i registret. Enligt folkbokföringslagen (1991:481) är födelsehemort för en person normalt den församling i vilken personen moder var folkbokförd när personen i fråga föddes. Med födelseort menas födelseort och land för person som är född i utlandet.

Enligt *punkt 6* får uppgift om en persons medborgarskap registreras. För den som är statslös får det antecknas.

Civilstånd, som får registreras enligt *punkt 7* anges med ogift, gift, registrerat partnerskap, fränskild och änka/änkling.

I *punkt 8* anges vilka familjerelationer som får registreras. Relationen till andra folkbokförda personer anges med typ av relation, dvs. barn, förälder, vårdnadshavare och make/maka eller registrerat partnerskap samt personnummer för relationspersonen. I fråga om relationen barn och föräldrar skall inte anges huruvida relationen är biologisk eller grundad på adoptivt förhållande.

Enligt *punkt 9* får datum för inflyttning från utlandet registreras. Däremot får inte det land från vilket inflyttning skett registreras.

Avregistrering från folkbokföring skall ske vid dödsfall och dödförklaring, utflyttning till utlandet samt vid obefintlighet. Enligt *punkt 10* får uppgift om att en person avregistrerats från folkbokföringen på grund av dödsfall, utflyttning till utlandet eller annan anledning tas in i registret. Annan anledning kan vara t.ex. obefintlighet.

I *punkt 11* anges att medlemskap i icke-territoriell församling får registreras. Som exempel på sådana församlingar kan nämnas Finska församlingen i Stockholm.

I aviseringsregistret skall det inte ske någon manuell registrering utan registeruppgifterna hämtas in kontinuerligt från de lokala folkbokföringsregistren eller referensregistret så snart som där sker någon nyregistrering eller förändring.

5 §

I paragrafen anges att aviseringsregistret även får innehålla tidsuppgifter för olika registrerade förhållanden, t.ex. tidpunkt för adressändring. Även de administrativa och tekniska uppgifter som behövs för att tillgodose ändamålet med registret får införas i registret. Med stöd av denna bestämmelse kan sekretessmarkering samt markeringar som behövs för driften lagras i registret.

6 §

I paragrafen regleras utlämnande av uppgifter i form av utskrift på papper eller på medium för automatisk databehandling. Paragrafen medger myndighet som för ett eget personregister att inhämta uppgifter från aviseringsregistret. De uppgifter som får hämtas in är samma typ av uppgifter som myndigheten själv har rätt att registrera enligt datalagen, annan lag eller förordning. Det betyder att även register som förs med tillstånd från Datainspektionen och licensregister enligt datalagen får uppdateras med hjälp av aviseringsregistret. Paragrafen har utformats så att den sambearbetning av uppgifter som därvid uppkommer inte skall kräva särskilt tillstånd enligt datalagen (jfr 2 § andra stycket 4 datalagen).

Vid utlämnande av uppgifter är 7 kap. 16 § sekretesslagen (1980:100) tillämplig, vilket bl.a. innebär att den som överväger att lämna ut uppgifter – oavsett om utlämnandet skall ske på ADB-medium eller ej – skall kontrollera att den som tar emot uppgifterna har licens och i förekommande fall tillstånd att registrera uppgifterna om det kan antas att detta är den mottagandes avsikt. I annat fall gäller sekretess för uppgifterna.

Enligt 7 kap. 15 § sekretesslagen gäller sekretess i verksamhet som avser folkbokföring eller annan liknande registrering av befolkningen, för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller, i den utsträckning regering-

en föreskriver det, i annan verksamhet som avser registrering av betydande del av befolkningen. I sekretessförordningen (1980:657) har tagits in en bestämmelse som innebär att folkbokföringssekretessen omfattar t.ex. Vägverkets bil-, körkorts- och felparkeringsregister, fastighetsmyndigheternas och inskrivningsmyndigheternas informations-system och Rikspolisstyrelsens centrala passregister. Sekretesskyddet gäller såväl för uppgifter av särskilt ömtålig art som för normalt harmlösa uppgifter vilka på grund av omständigheterna i det enskilda fallet är skyddsvärda. Ett exempel på den sistnämnda typen av uppgifter kan vara en persons adress i fall av befarad personföljelse.

I de fall en persons adress bör hållas hemlig på grund av befarad personföljelse förs en markering om särskild sekretessprövning, s.k. spärrmarkering in i folkbokföringsregistren. Spärrmarkeringen är endast en administrativ registreringsåtgärd och fungerar som varningssignal. Spärrmarkeringen aviseras till de andra register för vilka finns motsvarande bestämmelse om sekretess. Hos den som inte kan erbjuda sekretesskydd skall spärrmarkerad personuppgift inte göras tillgänglig.

7 §

I aviseringsregistret skall som sökbegrepp i första hand få användas personnummer, namn, adress, folkbokföringsfastighet, folkbokföringsort, folkbokföring under särskild rubrik, make, föräldrar, barn och vårdnadshavare. Vidare skall sökning på visst nordiskt medborgarskap vara möjlig.

Enligt *punkt 3* får som sökbegrepp även användas unionsmedborgarskap eller inte unionsmedborgarskap. Sökning på ett visst medborgarskap inom eller utom Europeiska unionen är inte möjligt enligt denna bestämmelse. Sökmöjligheten behövs för framställning av röstlängder och för avisering till vissa myndigheter. Det är för dessa syften inte nödvändigt att kunna söka fram ett visst utländskt medborgarskap.

8 §

I paragrafen regleras gallringen av uppgifterna i aviseringsregistret.

Huvudregeln är att aviseringsregistret skall innehålla endast aktuella uppgifter. Detta innebär exempelvis att en uppgift om namn eller civilstånd som ändras skall utgå ur registret och ersättas med den nya uppgiften. Uppgift om tidigare personnummer får dock finnas kvar i registret för att underlätta identitetskontroller i det fall ett personnummer blivit ändrat på grund av att det varit felaktigt. Däremot skall inte personnummer som av annan anledning ändrats, t.ex. efter beslut om fingerade personuppgifter, få bevaras i registret. I sådana fall skall det tidigare personnumret gallras enligt huvudregeln.

I *andra stycket* regleras gallring av uppgift om datum för inflyttning. Uppgiften behövs inte i registret under mer än fyra år efter utgången av det år då uppgiften registrerades för att tillgodose ändamålet med registret.

Tredje stycket rör gallring vid avregistrering från folkbokföringen, dvs. i första hand vid dödsfall eller utvandring. Uppgifter om en sålunda avregistrerad person skall gallras i samband med avregistreringen. Uppgifter om namn, personnummer och adress och anledningen till avregistreringen skall dock få finnas kvar i registret under tio år efter utgången av det år då personen avregistrerades.

Regeringen får förskriva om undantag från bestämmelsen om gallring på grund av avregistrering. Ett skäl för sådant undantag kan vara att vissa uppgifter om en person behövs i registret under längre tid för upprättande av röstlängd.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister

2 §

När aviseringsregistret inrättas bör det klargöras att de lokala folkbokföringsregistren inte skall användas för allmänt tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter utan att sådana uppgifter i första hand skall tillhandahållas med hjälp av aviseringsregistret. Paragrafens *fjärde punkt* föreslås därför ändrad. Viss typ av underrättelseskyldighet till andra myndigheter skall skattemyndigheterna dock alltjämt fullgöra med hjälp av de lokala registren. Bestämmelser om denna uppgiftsskyldighet återfinns i första hand i nuvarande 6-11 §§ förordningen (1991:750) om folkbokföringsregister m.m.

9.3 Förslaget till lag om ändring i datalagen (1973:289)

27 §

När aviseringsregistret inrättats skall folkbokföringsuppgifterna till det statliga person- och adressregistret hämtas från aviseringsregistret.

28 §

Ändringen i *första stycket* föranleds av inrättandet av aviseringsregistret.

Andra stycket föreslås upphävt. Där finns en bestämmelse vars innebörd är att en skattemyndighet, i stället för att hänvisa till SPAR, kan låta en annan myndighet utnyttja personbanden (prop. 1990/91:153 s. 149). Eftersom personbanden föreslås avskaffade skall bestämmelsen inte ha någon motsvarighet i framtiden.

I *tredje stycket* finns också ett undantag från regeln i första stycket om SPAR:s användning som tillåter regeringen eller Datainspektionen att medge en myndighet att använda riksaviseringsbandet i stället för SPAR

(prop. 1980/81:62 s. 20). Med ett avskaffande av riksaviseringsbandet har inte heller den bestämmelsen aktualitet utan föreslås upphävd. Prop. 1994/95:201

9.4 Förslaget till lag om ändring i vallagen (1972:620)

2 kap.

3 §

Ändringen föranleds av att personbanden avskaffas. Personbanden kommer att ersättas av ett centralt aviseringsregister som i stället får ligga till grund för framtagandet av röstberättigade.

4 kap.

2 §

Se kommentaren till 2 kap. 3 §.

9.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigeval, m.m.

8 §

Ändringen i *första stycket* föranleds av att personbanden avskaffas. Personbanden skall ersättas av ett centralt aviseringsregister som i stället får ligga till grund för framtagandet av röstlängden.

Uppgift om medlemskap i Svenska kyrkan skall inte ingå i aviseringsregistret. Uppgift om vilka som är medlemmar får i stället hämtas från Svenska kyrkans egna medlemsregister. Det register inom Svenska kyrkan som det blir aktuellt att hämta in uppgifter från är Svenska kyrkans centralstyrelsens referensregister.

9.6 Förslaget till lag om ändring i sametingslagen (1992:1433)

3 kap.

3 §

Ändringen föranleds av att aviseringsregistret skall ligga till grund för upprättandet av röstlängder.

Personbanden, riksaviseringsbandet och SPAR avskaffas. I stället inrättas ett centralt register för avisering och annat tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter. Det nya registret benämns aviseringsregistret. Registret skall innehålla de folkbokföringsuppgifter som i större omfattning skall tillhandahållas myndigheter. Alla myndigheter, såväl centrala som lokala, skall få utnyttja registret för avisering av folkbokföringshändelser, aktualisering av egna register och för kontroll av adresser och andra uppgifter som registreras inom folkbokföringen.

En myndighets tillgång till folkbokförings-uppgifter skall begränsas till vad myndigheten behöver för att fullgöra sina arbetsuppgifter.

I första hand skall myndigheterna få tillgång till erforderliga uppgifter på diskett, magnetband eller annat ADB-medium. I vissa fall kan en myndighet få direkt terminalåtkomst till uppgifter i aviseringsregistret.

Registret får även användas för att utföra avisering, urvalsdragningar m.m. åt privata användare. De privata användarnas möjligheter till urval eller åtkomst till uppgifter på ADB-medium skall begränsas något i förhållande till vad som gäller för SPAR. Urval av personer efter inkomst och fastighetsinnehav skall få göras genom sambearbetning med skatteregistret.

Registeransvaret för aviseringsregistret läggs på Riksskatteverket. En särskild beslutande nämnd inrättas inom Riksskatteverket för frågor om urvalsdragningar åt privata användare.

Utnyttjandet av aviseringsregistret skall vara avgiftsbelagt.

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister.

dels att rubriken till lagen skall lyda "Lag om folkbokföringsregister och tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter",

dels att nuvarande 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 och 13 §§ skall betecknas 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16 respektive 21 §§,

dels att 1 och 2 §§ samt nya 9, 15, 16 och 21 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas åtta nya paragrafer — 4, 7, 10, 14, 17—20 §§ — och fyra nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

För de ändamål som anges i 2 och 3 §§ skall med hjälp av automatisk databehandling föras ett lokalt folkbokföringsregister för varje lokalt skattekontors verksamhetsområde och ett centralt referensregister för hela landet.

För de ändamål som anges i 2—4 §§ skall med hjälp av automatisk databehandling föras ett lokalt folkbokföringsregister för varje lokalt skattekontors verksamhetsområde, ett centralt referensregister samt ett aviseringsregister för hela landet.

2 §

Ett lokalt folkbokföringsregister får användas för

1. samordnad registrering av identifieringsuppgifter för fysiska personer,

2. handläggning av folkbokföringsärenden som enligt folkbokföringslagen (1991:481) eller annan lag eller förordning prövas av skattemyndigheten,

3. framställning av personbevis och andra registerutdrag,

4. tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter som myndigheter behöver för att fullgöra sin verksamhet,

4. att skattemyndigheten skall fullgöra uppgifisskyldighet till andra myndigheter enligt lag eller förordning,

5. uttag av folklängder och andra samlingar av uppgifter för förvaring hos en statlig arkivmyndighet,

6. planering och tillsyn av folkbokföringsverksamheten.

4 §

Aviseringsregistret får användas för ändamål som anges i 2 § 2 och

för framställning av röstlängd enligt vallagen (1972:620).

Aviseringsregistret får också av myndigheter och enskilda användas för

1. aktualisering, komplettering och kontroll av uppgifter i andra personregister,
2. komplettering och kontroll av personuppgifter i övrigt,
3. uttag av urval av personuppgifter (urvalsdragning).

7 §

Riksskatteverket är registeransvarig för aviseringsregistret.

Skatteförvaltningensadressnämnd handlägger frågor om urvalsdragning som begärs av enskild.

(7 §)

Det centrala referensregistret får innehålla uppgifter om personer som är eller har varit folkbokförda i landet eller som annars tilldelats personnummer. För en sådan person får anges personnummer och grunden för personnummertilldelningen samt de uppgifter som senast registrerats enligt 6 § 2 och 11 med upplysning om det lokala register från vilket uppgifterna har hämtats.

9 §

Det centrala referensregistret får innehålla uppgifter om personer som är eller har varit folkbokförda i landet eller som annars tilldelats personnummer. För en sådan person får anges personnummer och grunden för personnummertilldelningen samt de uppgifter som senast registrerats enligt 8 § 2 och 11 med upplysning om det lokala register från vilket uppgifterna har hämtats.

10 §

Aviseringsregistret skall innehålla uppgifter om personer som är eller har varit folkbokförda i landet eller som annars tilldelats personnummer. För en sådan person får anges i ett lokalt folkbokföringsregister eller referensregistret senast registrerad uppgift om

1. personnummer,
2. namn,
3. adress,
4. folkbokföringsfastighet, folkbokföringsort, folkbokföring under särskild rubrik och valdistrikt.
5. födelsehemort och födelseort,
6. medborgarskap,
7. civilstånd,

8. make och vårdnadshavare,
9. avregistrering med uppgift om dödsfall och dödförklaring,
10. medlemskap i icke-territoriell församling.

Registret får dessutom innehålla uppgift om rättat personnummer samt uppgift enligt första stycket 3 och 4 för de fyra närmast föregående åren.

14 §

Myndighet och enskild får ha terminalåtkomst till aviseringsregistret i fråga om uppgift om namn, personnummer, adress och avregistrering från folkbokföringen. Regeringen får föreskriva om terminalåtkomst även till annan uppgift i registret.

(11 §)

Uppgifter i ett register enligt denna lag får lämnas ut på medium för automatisk databehandling endast om detta följer av lag eller förordning eller om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har medgett det.

15 §

Uppgift i aviseringsregistret som en registeransvarig får registrera enligt lag eller förordning får lämnas ut till denne på medium för automatisk databehandling.

Uppgifter i övrigt i ett register enligt denna lag får lämnas ut på medium för automatisk databehandling endast om detta följer av lag eller förordning eller om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har medgett det.

(12 §)

I ett lokalt folkbokföringsregister får som sökbegrepp användas uppgifter som avses i 6 § första stycket 1—4, 7 och 8 med undantag för uppgift om adoption.

I det centrala referensregistret får som sökbegrepp användas uppgifter som avses i 6 § första stycket 1, 2 och 11.

16 §

I ett lokalt folkbokföringsregister får som sökbegrepp användas uppgifter som avses i 8 § första stycket 1—4, 7 och 8 med undantag för uppgift om adoption.

I det centrala referensregistret får som sökbegrepp användas uppgifter som avses i 8 § första stycket 1, 2 och 11.

I aviseringsregistret får som sökbegrepp användas uppgift som avses i 10 § 1-3 och uppgift om svenskt eller icke svenskt medborgarskap. För urvalsdragning finns

Som sökbegrepp i ett register enligt denna lag får också, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, användas uppgifter som avses i 8 §.

särskilda bestämmelser om sökbegrepp i 19 §.

Som sökbegrepp i ett register enligt denna lag får också, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, användas uppgifter som avses i 11 §.

Avgifter

17 §

Utnyttjandet av aviseringsregistret enligt 4 § andra stycket skall vara avgiftsbelagt om inte regeringen föreskriver annat. Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer fastställer avgifter.

Hänvisning från andra register

18 §

Den som begär att få uppgifter ur en myndighets personregister för sådant ändamål som avses i 4 § andra stycket 1 och 3 och som kan tillgodoses genom aviseringsregistret skall hänvisas till det registret.

Föreskriften i första stycket inskränker inte myndigheternas skyldigheter enligt reglerna om allmänna handlingars offentlighet i tryckfrihetsförordningen.

Särskilt om urvalsdragning

19 §

Vid urvalsdragning får samarbetning ske med det centrala skatterregistret i fråga om uppgifter om

- summan av taxerad förvärvsinkomst och inkomst av kapital,*
 - beskattningsbar förmögenhet, och,*
 - fastighetsinnehav,*
- enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar.*

Vid urvalsdragning som begärs av enskild får som sökbegrepp användas uppgift som anges i första stycket och uppgift enligt 10 § 1—3.

Vid urvalsdragning som begärs av enskild får endast uppgift om namn och adress lämnas ut.

Har en person anmält att han eller hon inte önskar adresserad direktreklam får uppgift om personen inte lämnas ut till någon som avser att använda uppgiften för sådan reklam.

Företeende av personbevis

20 §

Enskild behöver inte förete personbevis hos en myndighet om myndigheten själv har tillgång till efterfrågad uppgift enligt 14 eller 15 §.

(13 §)

Gallring av uppgifter i ett lokalt folkbokföringsregister och i det centrala referensregistret sker i enlighet med arkivlagens (1990:7-82) bestämmelser.

21 §

Uppgift i aviseringsregistret som avses i 10 § första stycket 2, 5—8 och 10 skall gallras när ny uppgift av motsvarande typ registreras eller när uppgiften inte längre är aktuell. Äldre uppgift om förhållande som avses i nämnda stycke 3 och 4 skall, med beaktande av 10 § andra stycket, gallras vid årsskiftet. Har en person avregistrerats från folkbokföringen skall uppgifter som avses i 10 § första stycket 4—8 och 10 gallras i samband med avregistreringen medan övriga uppgifter i aviseringsregistret om personen gallras vid utgången av året närmast efter avregistreringen. Uppgift i aviseringsregistret om en person som aldrig har varit folkbokförd skall gallras när uppgifter om personen gallras i referensregistret.

3 Förslag till lag om ändring i datalagen (1973:289)

Prop. 1994/95:201
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 26—28 §§ datalagen (1973:289) skall upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft den

4 Förslag till lag om ändring i skatteregisterlagen
(1980:343)

Prop. 1994/95:201
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteregisterlagen (1980:343)
dels att 1 a och 10 a §§ skall upphöra att gälla,
dels att 1 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

För de ändamål.....
m.fl.

1 §

..... för juridiska personer m.fl.
Det centrala skatteregistret får också sambearbetas med folkbokföringens aviseringsregister för urvalsdragning i enlighet med vad som närmare följer av 19 § lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister och tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter.

Denna lag träder i kraft den

Förteckning över de remissinstanser som yttrat sig över betänkandet Folkbokföringsuppgifterna i samhället (SOU 1994:44)

Prop. 1994/95:201
Bilaga 3

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgivits av Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern, Domstolsverket, Riksåklagaren (RÅ), Datainspektionen, Värnpliktsverket, Socialstyrelsen, Folkhälsoinstitutet, Riksförsäkringsverket, Riksskatteverket (RSV), Riksarkivet, Statens invandrarverk, Statskontoret, Riksrevisionsverket, Statistiska centralbyrån (SCB), Statens person- och adressregisternämnd (SPAR-nämnden), Rikspolisstyrelsen (RPS), Svea hovrätt, Kammarrätten i Göteborg, Länsrätten i Södermanlands län, Kriminalvårdsstyrelsen, Statens räddningsverk, Vägverket, Post- och telestyrelsen, Generaltullstyrelsen, Centrala studiestödsnämnden, Verket för högskoleservice, Skolverket, Boverket, Centralnämnden för fastighetsdata, Patent- och registreringsverket, Statens löne- och pensionsverk, Svenska kyrkans centralstyrelse, Svenska kyrkans församlings- och pastoratförbund, Landstingsförbundet, Svenska kommunförbundet, Svenska Bankföreningen, Sveriges Försäkringsförbund, Sveriges Industriförbund, Sveriges Köpmannaförbund, Företagarnas riksorganisation, Svenska Inkassoföreningen, Posten AB, CityMail AB, Svensk Adressändring AB, Swedma, Svenska Bokförläggareföreningen, DAFA Data AB, Dialogdata Informationssystem AB.

I ett gemensamt yttrande med Swedma och Svenska Bokförläggareföreningen har också Annonsörföreningen, Dagligvaruleverantörers Förbund, Direkthandelsföretagens Förening, Svenska Postorderföreningen, Sveriges Marknadsförbund, Sveriges Reklamförbund och Sveriges Telemarketingförening yttrat sig.

RÅ har bifogat yttranden som han hämtat in från Åklagarmyndigheterna i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Riksarkivet har bifogat yttrande som hämtats in från Landsarkivet i Härnösand.

RPS har bifogat yttranden som styrelsen hämtat in från polismyndigheterna i Stockholm och Göteborg.

Yttranden har också avgivits av socialtjänsten i Stockholms stad, Familjerättsbyrån samt Nilsson & Granit AB genom advokaten Ingmar Qvarnström.

2.1 Förslag till lag om aviseringsregister

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § För de ändamål som anges i 2 § skall med hjälp av automatisk databehandling föras ett register för tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter (*aviseringsregister*) för hela landet.

Registerändamål

2 § Aviseringsregistret får användas av myndigheter för

1. aktualisering, komplettering och kontroll av uppgifter i andra personregister,
2. komplettering och kontroll av personuppgifter i övrigt,
3. uttag av urval av personuppgifter.

Regeringen får föreskriva att registret får användas för ändamål som avses i första stycket 3 även av annan än myndighet.

Registeransvar

3 § Riksskatteverket är registeransvarigt för aviseringsregistret.

Registerinnehåll

4 § Aviseringsregistret får innehålla uppgifter om personer som är eller har varit folkbokförda i landet eller som annars tilldelats personnummer. För en sådan person får de uppgifter anges som registrerats enligt lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister och som avser

1. personnummer,
2. namn,
3. adress,
4. folkbokföringsfastighet, folkbokföringsort och folkbokföring under särskild rubrik,
5. födelsehemort och födelseort,
6. medborgarskap,
7. civilstånd,
8. make, föräldrar, barn och vårdnadshavare,
9. datum för inflyttning från utlandet,
10. avregistrering med uppgift om dödsfall och dödförklaring och utflyttning till utlandet,
11. medlemskap i icke-territoriell församling.

5 § Aviseringsregistret får även innehålla uppgifter om tidpunkt för registrerade förhållanden samt de tekniska och administrativa uppgifter

som behövs för att tillgodose ändamålet med registret.

Prop. 1994/95:201
Bilaga 4

Utlämnande av uppgifter

6 § Uppgift i aviseringsregistret som enligt lag eller förordning får registreras även i annat register får lämnas ut till den registeransvarige i form av utskrift eller på medium för automatisk databehandling.

Sökbegrepp

7 § I aviseringsregistret får som sökbegrepp användas uppgift

1. som avses i 4 § 1-4 och 8,
2. om medborgarskap i Sverige, Danmark, Norge, Finland eller Island, eller
3. om medborgarskap i land inom Europeiska unionen (unionsmedborgarskap) eller icke unionsmedborgarskap.

Som sökbegrepp får, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, också användas uppgift som avses i 5 §.

Gallring

8 § Uppgift i aviseringsregistret som avses i 4 § 1-8 och 11 skall gallras när en ny, motsvarande uppgift registreras eller när uppgiften inte längre är aktuell. Uppgift om rättat personnummer får dock bevaras under den tid som behövs för att tillgodose ändamålet med registret.

Uppgift om datum för inflyttning från utlandet skall gallras fyra år efter utgången av det år då uppgiften registrerades.

Har en person avregistrerats från folkbokföringen, skall uppgift som avses i 4 § 4-9 och 11 gallras vid avregistreringen och övriga uppgifter tio år efter utgången av det år personen avregistrerades.

Regeringen får föreskriva om undantag från bestämmelsen om gallring i tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister

Prop. 1994/95:201
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Ett lokalt folkbokföringsregister får användas för

1. samordnad registerföring av identifieringsuppgifter för fysiska personer och av andra folkbokföringsuppgifter,
2. handläggning av folkbokföringsärenden som enligt folkbokföringslagen (1991:481) eller annan lag eller förordning prövas av skattemyndigheten,
3. framställning av personbevis och andra registerutdrag,
4. *tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter som myndigheter behöver för att fullgöra sin verksamhet,* 4. *fullgörande av underrättelse-skyldighet enligt lag eller förordning,*
5. uttag av folklängder och andra samlingar av uppgifter för förvaring hos statliga arkivmyndigheter,
6. planering och tillsyn av folkbokföringsverksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

¹ Senaste lydelse 1991:497.

2.3 Förslag till lag om ändring i datalagen (1973:289)

Prop. 1994/95:201
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 27 och 28 §§ datalagen (1973:289)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §²

Uppgifterna i SPAR hämtas från de statliga personregister som används för *folkbokföring*, inkomsttaxering och fastighetstaxering. Till dessa uppgifter får fogas anteckning om att en enskild person inte önskar adresserad direktreklam.

Uppgifterna i SPAR hämtas från *aviseringsregistret enligt lagen (1995:000) om aviseringsregister* samt de statliga personregister som används för inkomsttaxering och fastighetstaxering. Till dessa uppgifter får fogas anteckning om att en enskild person inte önskar adresserad direktreklam.

28 §

Den som begär att få uppgifter ur en myndighets personregister för ett sådant ändamål som avses i 26 § andra stycket 1 och 3 och som kan tillgodoses genom SPAR skall hänvisas till *detta* register.

Den som begär att få uppgifter ur en myndighets personregister för ett sådant ändamål som avses i 26 § andra stycket 1 och 3 och som kan tillgodoses genom SPAR *eller aviseringsregistret* skall hänvisas till *dessa* register.

Första stycket hindrar inte att en skattemyndighet låter myndigheter vars verksamhet är begränsad till länet utnyttja annat register som skattemyndigheten för över befolkningen i länet än sådant som avses i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister.

Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Datainspektionen får föreskriva att en statlig myndighets personregister får utnyttjas av en annan myndighet för de ändamål som avses i 26 § andra stycket 1.

¹ Lagen omtryckt 1992:446.

² Senaste lydelse 1993:1691.

Föreskrifterna i denna paragraf inskränker inte myndigheternas skyldigheter enligt reglerna om allmänna handlingars offentlighet i tryckfrihetsförordningen.

Prop. 1994/95:201

Bilaga 4

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997. Äldre bestämmelser får dock tillämpas intill utgången av år 1997 vid utnyttjandet av personbanden och riksaviseringsbandet.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § och 4 kap. 2 § vallagen (1972:620)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §

Vid tillämpning av 2 § beräknas antalet röstberättigade på grundval av *skattemyndighetens personband* den 1 november föregående år. Vid beräkningen anses som röstberättigad varje svensk medborgare som fyllt eller senare under kalenderåret fyller arton år.

Vid tillämpning av 2 § beräknas antalet röstberättigade på grundval av *aviseringsregistret enligt lagen (1995:000) om aviseringsregister* den 1 november föregående år. Vid beräkningen anses som röstberättigad varje svensk medborgare som fyllt eller senare under kalenderåret fyller arton år.

4 kap.

2 §

I allmän röstlängd tas upp svensk medborgare som den 1 juli enligt *skattemyndighetens personband* är folkbokförd i valdistriktet och som har fyllt eller före den 1 september det år röstlängden upprättas fyller sju ton år. Om en beslutad ändring i den kommunala indelningen skall träda i kraft vid följande årsskifte, tas i längden upp den som skall vara folkbokförd i distriktet enligt den nya indelningen.

Under de förutsättningar som i första stycket anges för svenska medborgare tas i röstlängden upp även de utlänningar som enligt *skattemyndighetens personband* har varit folkbokförda i riket den 1 november de tre åren närmast före valåret.

För den som ej fyllt aderton år den 1 september det år röstlängden upprättas antecknas den dag då han blir röstberättigad.

I allmän röstlängd tas upp svensk medborgare som den 1 juli enligt *aviseringsregistret* är folkbokförd i valdistriktet och som har fyllt eller före den 1 september det år röstlängden upprättas fyller sju ton år. Om en beslutad ändring i den kommunala indelningen skall träda i kraft vid följande årsskifte, tas i längden upp den som skall vara folkbokförd i distriktet enligt den nya indelningen.

Under de förutsättningar som i första stycket anges för svenska medborgare tas i röstlängden upp även de utlänningar som enligt *aviseringsregistret* har varit folkbokförda i riket den 1 november de tre åren närmast före valåret.

¹ Lagen omtryckt 1994:287.

För utlänningar antecknas att rösträtt ej föreligger vid val till riksdagen.

Prop. 1994/95:201

Bilaga 4

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigeval, m.m.

Prop. 1994/95:201
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigeval, m.m.¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Vid upprättandet av allmän röstlängd skall utöver vad som sägs i 4 kap. vallagen (1972:620) följande särskilda bestämmelser iakttagas.

För den som den 1 juli enligt *skattemyndighetens personband* inte är medlem av Svenska kyrkan eller som enligt *personbandet* tillhör icke-territoriell församling görs anteckning i röstlängden om detta förhållande.

För den som den 1 juli enligt *Svenska kyrkans medlemsregister* inte är medlem av Svenska kyrkan eller som enligt *aviseringsregistret enligt lagen (1995:000) om aviseringsregister* tillhör icke-territoriell församling görs anteckning i röstlängden om detta förhållande.

Omfattar valdistrikt, som avses i vallagen, två eller flera församlingar eller distrikt eller delar av församlingar eller distrikt vid val av kyrkofullmäktige, skall särskild del av röstlängden uppläggas för varje församling eller kyrkligt valdistrikt eller del därav. Om det behövs med anledning av beslutad ändring i församlingsindelningen, skall särskild del av röstlängden uppläggas för det område av församlingen som indelningsändringen avser.

Har det om någon gjorts en anteckning enligt andra stycket och har begäran om rättelse inte framställts på det sätt som sägs i 4 kap. 4 § första stycket vallagen, skall skattemyndigheten besluta om rättelse i röstlängden, om det är uppenbart att anteckningen är felaktig. En sådan ansökan skall ha gjorts hos skattemyndigheten senast den 1 oktober det år då röstlängden upprättades. I fråga om en sådan ansökan och beslut med anledning därav äger 4 kap. 4 § vallagen motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

¹ Lagen omtryckt 1994:288.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 3 § sametingslagen (1992:1433) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

3 §

Rösträtt till Sametinget har den som är upptagen i sameröstlängd.

I sameröstlängden tas den same upp som anmäler sig till valnämnden och som är svensk medborgare och på den samiska valdagen fyllt eller fyller 18 år.

Under de förutsättningar som i andra stycket anges för svenska medborgare skall i röstlängden tas upp även de utlänningar som enligt *folkbokföringsregistret* har varit folkbokförda i landet den 1 november de tre åren närmast före valåret och som anmäler sig till valnämnden.

Under de förutsättningar som i andra stycket anges för svenska medborgare skall i röstlängden tas upp även de utlänningar som enligt *aviseringsregistret enligt lagen (1995:000) om aviseringsregister* har varit folkbokförda i landet den 1 november de tre åren närmast före valåret och som anmäler sig till valnämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1995-03-21

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt Hamdahl, justitierådet Bo Svensson, regeringsrådet Arne Bækkevold.

Enligt en lagrådsremiss den 16 mars (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om aviseringsregister, m.m.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Birgitta Pettersson.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 30 mars 1995

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Sahlin, Hjelm-Wallén, Peterson, Hellström, Thalén, Freivalds, Wallström, Persson, Tham, Schori, Blomberg, Heckscher, Hedborg, Andersson, Winberg, Uusmann, Nygren, Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: Statsrådet Persson

Regeringen beslutar proposition 1994/95:201 Avisering av folkbokföringsuppgifter

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lagen om aviseringsregister	2 och 8 §§	

